

VIENYBĖ LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 33.

Plymouth, Pa., d. 13 Rugpjucio (August) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainymą adreso
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.
Dėl norincijų pamatyti mūsų
aikraštį siunčiame vieną numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY Vienybe Lietuvniku'

APPEARING EVERY WEDNESDAY
The only Lithuanian "NEWSPAPER"
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.
ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00
all communications must be addressed

J.-J. Pauksztis & Co. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe
Lietuvniku" executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

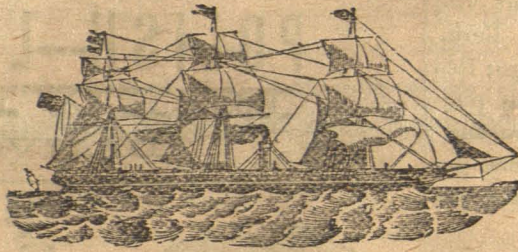
Vienybe Lietuvniku'

Iszeina kožną Sėredą, Plymouthė
KASZTUOJA.
ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARĘ..... \$3,00
APGARSINIMAI.
Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiem raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkėjimai: už vieną sykį 50c
Du sykius garsinant 75c
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00
Pinigai kitaip nesisiunčia, kaip tik per
MONEY ORDER, na registravotose gromatose
ant szito antraszo:

J. J. Pauksztys & Co.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

Dudas ir Romanauskas!

Nauja Lietuviszka Karcziama N. W. Cor. S.
2nd ir Carpenter str. Philadelphia Pa.
Užlaikom ko puikiausius gerimus, szalta Aliq,
Dektine, Vyna, ir Havanae cigarns, prietam yra
visoki uzkazdziai ant stalo per visa diena. Kiek-

Neikite pas svetimą, bet pas
V. G. Sava
„Saloon" 13 S. Canal street,
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! kvie-
cziam lietuvius.
Ozia gausi pigiasias laivakertes ir
pigiai nusiųsi pinigų į visas svieto
dalis.

Garsingas akuszieris

ir Specialistas
moterų ir vaikų ligose,
DR. S. E. FEINBERG,
pagarsėjęs jau nuo 15 metų
mūsų mieste, nuo 1 Lie-
pos maino savo vietą.
Szimtu-szimtai ligonių atras jo na-
muose, tamtyczia įtaisytoje labora-
torijoje.
437 Adams Ave.
Vine st. kertė,

prieszais vokiszkają bažnyczia, kap
ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.
DR. FEINBERG YPATINGAI
.....GYDO.....

Ausų, nosies ir akių ligas,
Vaikų ligas,
Teipgi moterų negales,
ypacz prigulinezias prie akuszierijos
(gimdyvių negales).

Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja
akiniu (akulioriu).

Galima užtikti jį jo ofise kasdien
nuo 10 val. isz ryto, paskui
nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo
7 val. vakare.

Kas negalėtų pats atsilankyti pas
jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus,
o gaus ant tų pėdų tikrą rodą.

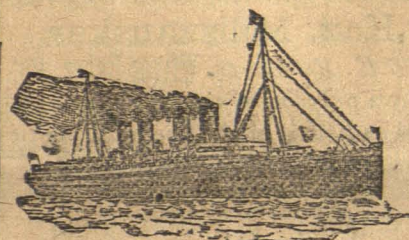
Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.

Pas dr. Feinberg'ą yra abu tele-
fonu, kuriais galima pakviesti jį pas
ligonius isz kiekvienos vietos.

Didėle krautuve IR KARCIAMA

Kas nori gero tavoro gauti ir ska-
naus gėrymo ragaut', tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucka**

Telefonas 369 - 2 S. S.
P. V. Obiecunas,
1118 Carson str. S S. PITTSBURG, PA.

Parduodu laivakorte ant visokių linijų ir siun-
czliu pinigų į visas dalis svieto Doviernasie
(pavedimus rasztu) atlikimui reikalų su Masko-
lijos valdzia. Izmainau visokius pinigų ont
amerikoniszkių ir t. t. Daran apseergėjimus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu
kurį atkeliauvę užlaikytų kastelegarnėje, tegul
szaukiaisi prie mane, o az jį iszliuosuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o br'ute
užganėdinti.

RECEPTAI.

Kožnoi geroi aptiekoje gaus ce-
ras-tikras gyduoles, jeigu turėsi
gerą receptą. Mes parduo-
dame receptus gydymui vi-
sokių ligų ir kitokius para-
szytus geriausiu daktarų
sviete. Paraszki aiszkiai ti-
kra vardi ligos angliszkoji
arba lotyniszkoji kalboje.
reszta raszki lietuviz-
kai: kiek turi metų ligo-
nis, vyras ar moteris? su
tuom rasztu atsiusk mu-
mie vieną dolerį, o apti-
rėsi receptą. Norėdama
apie ką pastklausti, at-
siusk marke už 2c. dėl
atsakymo.

Adrisuok sziteip:

GLOBE FORMULA. CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip
30 metus iszmegetas!
Dr. RICHTER
wisam swietui zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausias gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia Gabrio J. Miliaus,

Užlaiko kasdien szviežią mėsa, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliu pasirinkime.

teiposgi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesrę prekę nei kaip pas kitas
visi pas **G. J. Miliu,**

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

Daktarka. Johanna Želviene.

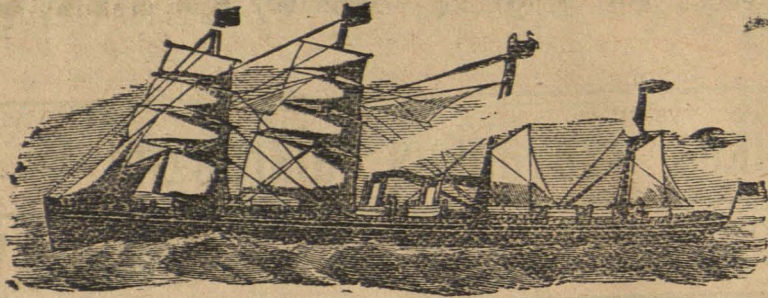
Vienintėle lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyczų. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nu 7 iki 9 ryto,
nu 12 iki 1 po piet,
etidarytas { nu 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdytas (moteris negales) ir en.

Max Kobre Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

I rieteliai! dudu jums žinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greicziausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziam pinigus, kurius jusu prieteliai gauna i 15 dienu. Musu kantoroje galite susiszeketi lietuvizskai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su koznu apsiejome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

Duodam zinoti kad mes priimam pinigus i depositu bankos ir mokam po 3 1/2 procentus ant metu. Procentu tik ta mokam nuo 50 doleriu ir vizaus, ale kad buva padeti ne maziau kaip 6 mensesius. Padeti ir izimti gali kozna diena nuo 9 ryto iki 2 po pietu, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuviu prietelis!
Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.
Uzlaiko mesinczia teipgi ir grosersztorj.

Parduoda latvakortes ant 5-kiu geriausu liniju ir siunczia pinigus i visas svieto dalis, reikale krietpkites pas savo prieteli.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas
256 E. Market str. Winkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujusia mada, duoda druta ir gera materija ir uz pige preke.
Teiposgi senus ant nauju perdirba.
Visi pas savo Tautietj.

EUROPOS DAKTARAI SPECIALISTAI.

DR. J. SOUPCOFF

Tikribe daktarizskam isztirime gal pasiekti tik tokia daktaras, kuris ilgensi laiki savo gyvenimo perleido ant tirinėjimu. Musu datirimas gyvuoja nuo 15 metu ir didziausiose Europos ligonbuozniuose. Esame daktarais, uztvirtintais Berlyno, Wiedniaus ir Warszavos medicinos akademijju. Turime teipgi palindijimus isz koznos valstijos szio kraszto. O kad gydem tukstanczius zmoniu kaip senam kraujui teip ir sziczia su laimingiansia pasekme, tai esam ir dabar pasirengę iszgit kozna liga, kokia gal patikti zmogui. Ka? ar branginat savo givasti? Ar norit but sveikais per visa savo gyvenima? Ar mislinat, kad negerai ligai laukt? O delto nelaukit ilgians, bet gidkite pas daktarus, kur supran o jus kalba ir broliszka prijaznia jusu kentėjimus.

APSILPNYTI VYRAI

Jeigu sergate ligom, paeinanciom nuo iszdykumo arba uzeikretimo jeigu jeszkot pagalboa pas daktarus ir jos neradot, tada mes n rim paszneket apie ta Ligoniu izduosim teisinga kontrakta, kad tureta kuom mus laikit. Kiekvienoi vietoj ligonius atlancome.

Gydomo ir iszgydome:

Szaltj, Dusenj, Neuralgia, Plakima szirdies, Pilvo ligas, Reumatizma, Moteriu silpnibės Nemi-ga, Paralyzin, Dziova pradzioj, ir visokias viduriu ligas. Tep-gi Valku ligas, Ligas kraujo, inketu, szv. Vito szoki ir t. t. Su didziausiu at-argumu gidome Oda ir Saptas ligas abeju licziu. Uzmo-keestis labai maža. o gyduoles, kurias pats sutaisom ir gabenam isz Europos dovanai.

DR. J. SOUPCOFF & DR. J. COHEN.

OFFICE VALANDOS:

806 Penn Ave.

(PIRMAS AUGSZTAS)

Pittsburg, Pa.

VALANDOS PRIEMIMO: nuo 10 ryte iki 6 vakare
Nedeliomis nuo 10 iki 2

Markell Building.

NUO 9 ISZ RYTO IKI 8 VAKARE

Connellsville, Pa.

142 PITTSBURG STR. COR. APPLE.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRANDAS** Su-vienytose Valstijose Sziaurine-Amerikos, kuriame iszdirba geriause ALU PORTERU ir ELIU.

Nes yra daromas isz grynų javu ir geriausiu apfiniu, norint ir ge-riant truputi uzsilinksmini bet gal-

vos neskauda, nes jame nera jokių primaiszytu kvarbu ne proszku.

Todélgi perkantieje ir par-davejai (karcziamnikai) visa-dcs reikalaukite Lietuvizsko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite savo Vientauzcius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO. DANVILLE, PENN., A.

Office: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th st.

Geriause gyduole ant sudrutinimo ir atanginimo plauku.

Sulaiko slinkima plauku trumpam laikia vietoj szpuolusiu atauga nau-ji plaukai; praszalina visoki neuzista sistema kaip tai: pleiskanas, dedervines, niezus papuckus ir stabdo galvos skaudėjima. Jeigu uztėmijote savo plauku slinkima, umai atsiszaukita o gazsytai pagalba ant sulaiky-mo trumpam laikia. Kurie vartojo ant savo galvu plyku ir persitikirino, kad uzle plaukai ir paliudyjima duoda i visu "Publika".

[Temykite: kad sziu gyduoliu ne-galima gaut kitur, tik isz mus firmos siuncziam.]

Norinti gauti visa roda, apraszkyk padėjima savo plauku: kokia piezas-tis yra. Roda ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sziteip:

J. M. BRUNDZA, Chemist.
NEW YORK & BROOKLYN.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 coliu plozio, 24 coliu augszozio, ant puikios popieros, su piisuntimu 30 ct. Gaunamas „Vie-nybės" redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musu uzi-tarnavusio tautiezio privalo rasti kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visa savo gyvenima trae ant naudos savo tautieziu ir te-vynės.

Siuntejei!

sviesto, saro, kiausziuju ir kitu tavo-ru, bus linksmi iszgirsti apie nauje freight ejiama Lackawannos gelezinke-lio ant sziu metu, specialiszka einan-tis greitai i New Yorka, Newarka ir tt. kurs sutinka patarnavima del siun-tėju ir gautoju.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti ta miesta Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ejiimas prasidėjo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas kozna nedele, ateinantis i rytinius miestus seredos petnyezics rytais.

Specialiszkas laikas paskirtas del siuntinėjimo ir koznas agentas pri-duos reikalaujentiems visas infor-macijas.

Boston Shoe Store

26 E. Main st. PLYMOUTH, PA

Mes katik gavome szvieziu pavasariniu czeve-ryku vyrieszku, moteriszku ir vauku, visi yra Juni-jos darbo, pardudame uz visai pige preke. Tei-posgi czeverykus dirbame ir ant apstelevimo.

Ateik ir pamėgink o busi uzganėdintas.

Tiktai 25 centai!

Kas prisius 25 c. paczto markemis, ap-laikys tuzina puikiu poperiu gromatoms raszitie, su puikiom kvietkom, apskaiti-mais ir pavinczevonom. Uz \$1.00 ap-laikys 5 tuzinus virsz minetu popieriu.

Adresuokit teip:

W. Kudarauckas.

70 W. 5 str. o. Boston, Mass.

PERŽVALGA.

— Musų pusbrolių-latvių susiartinimas su lietuviais eina sparciau žingsniu; tikriausias susiartinimo kelias — tai su pažindinimas tarp savęs abiejų genčių. Musų literatura tame dalyke yra atlikus savo priderystę ir atlikus, kaip prie musų sąlygų, labai pagirtinai: dro J. Szliupo veikalas „Latvių tauta kitąkart ir šiandien“ perstato lietuviams latvių istoriją visoje pilnybėje; išguldymas latvių istorijos padaro knygą 342 puslapių asztuonlinko lakszto didumo, su paveikslais ir plātoku žemlapiu. Didelė nelaimė, kad tos knygos, paduotos luobininkui apdaryti, tapo ugnies sunaikintos; liko vienų—vienas ekzempliorius „Vienybės“ redakcijoje.

Latviai isz savo pusės teipgi yra nemažai padarę supažindinimui latvių su lietuviais. O sziam laike didžiausias latviszkas laikrasztis „Baltijas Wehstnesis“ talpina savo feljetone „geographiszka—istoriszka—etnographiszka apraszymą Lietuvos ir Žemaitijos“.

— Kaip zinome, Vilniuje gubernatorius bemaž ne užplakė 36 darbininkus už tai, kad jie dalyvavo gegužinėje darbininkų szventėje; policija buvo suėmus teipgi tūlą moterų ir merginų skaitlių. Apie tų likimą „T. S.“ raszo: „kad moterų plakti negalima, tai joms isz dalino paleistuvystės bilietus, — kas dar labiaus nužemina, negu plakimas, nes ir daktarai gali nužeminti ir visoki begėdžiai be jokio atsakymo“.

— „Darbininkų Balso“ atėjo 4 numeris, kuriame yra 72 puslapiai; turiniu ir viskuo tas numeris tikrai užsipelno pagyrimo. Mums tenka skaityti panaszius iszleidimus lenkiszkoje, rusiszkoje, vokiszkoje kalbose ir galime pasakyti, jog sutaisymu turinio, pritai- kymu jo prie žmonių reikalų

ir supratimo, lemtu parinkimu medegos — „Darbininkų Balsas“ toli pralenkia daugelį svetimų iszleidimų. Szitas numeris ypacz tuo atsizymi. Gaudamas „Vien.“ iszleistuvėje už 15 centų (pirmieji tris numeriai kasztuoja po 10 centų).

Isz Lietuvos.

Lenkystės apasztalai. Isz Alytaus (Suvalkų gub.) tapo isztremtas 1896 m. kunigas V. Dargis į Niežiną Czernygovo gub. už platinimą tarp czionykszezių dzukų lietuviszkos dvasios; vaisiai jojo darbo liko, nes ir dabar eina dar tolyn kova tarp czionykszezių dzukų ir Alytaus sulenkėjusių miesteczių. Miestecziai dažnai keliauja į Rumbonių dvarą pas zinomą latvių prieszą Volf-Vysznievskį, jieszkodami patarmių, kaip galima būtų kuonolabiausiai užkenkti Alytaus kunigams ir lietuviams parapijonams ir koku budu didesni vaidai galima būtų pakelti Alytaus bažnyczioje. Žiurek, sztai Alytaus „lenkai“: Jasinskis, Dziekanskis ir Bugentavyczia isz Likiskelio sodžiaus jau ir keliauja į Rumbonius ant rodų, kaip Alytaus kunigus Seinų vyskupui Baranauckui apskusti. Pereitą rudenį minėtieji Alytaus „lenkai“ kartu su Vysznievskiu sztai ką susimanė padaryti: paraszė praszymą Seinų vyskupui Baranauckui, praszydami, kad jis visai uždraustų Alytuje lietuviszkus giedojimus ir pamokslus, o viską įvestų lenkiszka; pas- kui prikalbinėjo, kad ant jo pasiraszėtų koznas bevienas lietuvis sodietis, Alytaus parapijonas; be to dar nuo kožno pasirasziesiojo reikalavo 15 kap., kalbėdami, buk tą praszymą ir surinktus pinigų siųsią į Seinus pas vyskupą, kad jis į Alytaus bažnyczią įvestų mėnesinius atlaidus, t. y. kad kiekvieną pirmą nedėlia

mėnesio suma būtų su iszstatymu sz. Sakramento. Daug buvo tokių, kurie davė-i prisigauti, bet gudresniejie lietuviai nuvejo pas savo vietinį kleboną kun. Migaucką paklausti jo, ar tai tiesa, kad kun. klebonas ketinas praszyti Seinų vyskupo, kad įvestų į Alytaus bažnyczią minėtuosius atlaidus. Klebonas, pasirodė, apie tai nieko nežinas. Ant galo iszsisaiszkino, kad tie pinigai buvo renkami, kad duoti Seinų vyskupui deluine. idant jis iszvytų isz Alytaus bažnyczios lietuviszka kalbą.

Nukeliavęs Volf-Vysznievskis į Seinus, nusivežė ir surinktuosius nuo Alytaus parapijonų-lietuvių auksinus; vyskupas, zinoma, nepriėmė jų ir jie gavo galą bedugniam V-Vysznievskio delmone.

5 d. Sausio sz. m. V-Vysznievskis vėl buvo pas Seinų vyskupą su skundais ant Alytaus kunigų ir ant kunigo Karužo, Rumbonių klebono, bet matyt, nieko nepeszė, nes, sugrįžęs isz Seinų, didei niekina vyskupą. Jis vadina jį dabar: „ograniczony człowiek, czerwony litwin, faryzeusz“... Dabar V-Vysznievskis nusiuntė Alytaus „lenkus“ pas pravoslavą jenerolą—emeritą Jafimovyczių, gyvenantį Alytuje, pasiteirautų, kur jiems dabar reikią skusti Alytaus kunigus. Jenerolas pasakė jiems: „jeigu jums negeri jusų katalikiszki kunigai, tai parsigabenkite sav popą“! Pažiūrėsime, ar V-Vysznievskis paklausys jenerolo patarmės. *Sliekas.*

(Isz „Naujienos“)

Isz Skuodo. Telszių pav. (Nuo savo korespondento). Norintais nekurie isz tolesnių jų lietuvių, taikydamos prie gudiszkių žemlapių, stengiasi szitą miestelį vadinti „Skuodai“, vienog aplinkiniai gyventojai jį vadina „Skuodas“. Net keletas jų patarlių (priežodžių) tvirtina, kad szitas

miestelis nuo žilos senovės neszioja „Skuodo“ vardą, pav.: „važiuodams į Skuodą, isikibk į kuodą“, arba vėl: „miestelį Skuodo apszviet' žvaigždė juoda“. Szitą paskutinįjį priežodį žmonės taiko prie aplinkybių. Kitados spėdavo, buk ta „juoda žvaigždė“ esanti pavojus, gražojantis Rymo—Katalikiszkam tikejimui isz Kurso pusės, kame bujojo Liuterio ir Kalvino tikyba. Pas- kui, kad jau pradėjo lietuviai busti isz sunkiausio ir ilgiausio miego ir mažu—pamažu prasidėjo kratytis nuo visur Lietuvoj lenkų iszperėto numanymo, kad „prekystė — žydo žambis“, tada vienas ir kitas pradėjo tvirtinti, buk po taja juodąja žvaigžde reikia supratiti sloginimą szio miestelio gobszių—žydų, kurie valdo visą prekystę savo rankose. Regis, kad 1897 metuose du jaunikaicziu Jonas Jasbutis ir Jonas Liktorius susitarisium uždėjo krautuvėlę ir užmanymas labai isz pradžios vedėsi. Net po metų uždėjo jau dvi krautuvėli — kiekviens sav. Bet szitai nelaimė patiko zydelius: tapo uždėtas „monopolius“ ir žydų karcziamos užrakintos ant neaprubežiuoto laiko. Žydai szinkoriai kibosi prie prekystės. O kaip jau zinoma, kad szinkoriai su zemaicziais jau buvo suėję į susiedystę, o jog susiedui žydui tikus nelemtame padėjime, susiedas zemaitis negal jo apleisti, reikia jį aplankyti, pažiūrėti, kaip prekystė klojasi ir suraminti jį ir savo szirdį, nes, beabejones, Sorkė susiedui suteiks bal- takės stiklę. Tas tai zemai- czių pasigailėjimas susiedų— žydų nelaimėi baisiai užkenkė musų tautiecziams prekėjams. J. Liktorius uždarė savo krautuvėlę ir apėmė prižiurėjimą gudų „czainosios“ (arbatnamio), o J. Jasbutis szeip ne- teip dar laikosi krautuvėleje ir pusiautiną tur uždarbį. Bet Skuode ant sąvaitės dusyk at-

sibuna kermosziai (turgai): panedėlyje ir ketverge, o kamedar nedėldieniai, atlaidai ir jomarkai, kurių ant metų yra keletas deszimčių sykių? Užtai reiktų turėti gerą, ne pušiantiną uždarbį!

Telszių Pliumpis.

Panemunėlis, Zarasų pav. Szimet per sekmines kunigas Szereiva iszkeikė isz sakyklos visus skaitanczius knygas ir laikraszczius. Ne gana to, iszdavė policijai sziuos vyrus: Juozą Sirvydą, Antaną Kvederą ir Mateuszą Marczionį isz Tindziulių. Pas Sirvydą atsiuntė kunigas czielą gaują fanatikų tamsunų, kurie nakties laike norėjo jį surishti ir vežti pas assesorių, iszduoti valdziai, kaipo blėdingą vieszpatystei žmogų. Bet tas vyras, matydamas, kad czia ne juokai, iszsprudo nakties laike vienmarszkinis ir nė ne atsi-sveikinęs su savo moteriszke ir mažais vaikeliais, turėjo traukti į užrubežius. Jis jau sykį, už platinimą knygų 1896 m. sėdėjo kalinyj czielus metus ir paskui tapo isztremtas isz Lietuvos į Maskoliją ant 3 metų. Labiausiai atsizymėjo sziame darbe sziė judosziai, kurių vardus czia paduodame: Pranskunas isz Panemunių (žiur. kor. „Tėv. Sarg.“), Aug. Mažeikis, Viduolis isz Vebriszkių, Baltrunas, Kubilius ir Sabalauškas; o isz moterių szios: Alena Mekusztaitė, Karusė Jagaitė, Pranciszkona dvaro akmistrinė ir Papaurelienė. Po tam į porą dienų apsiautė visą parapiją gaujės žandarų ir padarė daugybę kratų. Aresztavo Ant. Kvederą ir Mat. Marczionį, nors pas juos nieko ne rado. Mat, kunigo buta nurodyta, kas ir kokias knygas skaito. Krėsdami, jieszkojo vis „Varpo“, „Ukininko“, „Naujienu“, „Smerties“, „Parmazono“, „Kas yra ir bus“ ir „Atsiszaukimų“, bet niekur tokių nerado. Kad

prie Mateuszo Marczionio szubrudo raudonsiuliai, tai žandarų pulkauninkas, po iszkrėtimo, ėmė jį kvost: „ar tu pažįsti, girdi, Sirvydą?“ Nors nieko ne iszkvotė, bet Marczionį aresztavo ir iszvežė į Zarasus. Ar tai ne gėda kunigui užsiimti denunciacijoms (Yra tokių ir Amerikoje. Rd.?). Ar negeriau, vietoje kunigauti, pristoti prie žandarų?

Vargamatis.

(Isz „Lietuvos“)

Ateiviai isz Latvijos.

Atėjimas latvių į Ameriką paskutiniam laike labai pasididino, ir trumpoje ateityje mes turime laukti jų dar daugiaus, nes kadan gi jie priguli prie geresnės ateivių kliasos, tai jų kelionė niekame neyra trukdoma.

Latviai, kaip ir Pietinės Rusijos vokiecziai, pradeda važiuoti czia su visomis savo szejmynomis; parsidavę savo lobius tėvynėje, ateina ezion, jieszkodami ir pirkdami naujus laukus ir ukės.

Daugumas isz jų keliauja į W. Virginiją ir Wisconsiną. Bet neturėdami czia daug savo vientauczių, nors pinigų turi, tankiai nežino, kur kreiptis ir kur rasti geriausią vietą pirkimui ukės. — Rodos, vertėtų czia bunantiems latviams pasirupinti savo tautiecziais ir per savo laikraszczius jiems praneshti apie geriausias vietas, kur galėtų steigti kolonijas.

Latviai daugiausiai, kaip jau ir nekurie lietuviai, atkeliauja per Rygą, mokėdami 8 rub. ir 36 kap. į Kopenhagen'ą ir 68 rub. isz Kopenhagen'o į New Yorką. Už rusiszką passportą ant vienos ypotos ar su szejmyna, reikia mokėti 19 rublių. Kelionė isz Rygos į New Yorką tęsiasi nedaugiaus, kaip 3 savaites, ir ateiviai gerisi gražiu priėmimu ant laivų. Lik pirmaijai liepos dienai

szijų metų, latviai immigracijos statistikoje buvo priskaitomi prie vokieczių(!) Nuo to, vienog, laiko jie jau priskaitomi ir toliaus bus priskaitomi prie *lietuviszkos rasos.*

„New Yorkietis“.

Isz pragaro.

Ne kiteip, kaip pragaru (pekla) galima vadinti sziądien tokią szalį, kaip cariszkoji Rusija, kur ne vien liuosa mislis yra sloginama baisiu budu: greta to, tų vieszpatauja ant visų žmonių valdininko (czinovninko) kumszczia ir savi-valė; nėjoks doras Lietuvos ir abelnai Rusijos gyventojas nežino, kas su juo gali atsitikti; nežino, kas gali isztikti kiekvienoj valandoje jo paczią, jo dukterį, jo kudikį, jo gyvastį, jo turtą....

Dalykas, kurį žemiaus apraszysim, nepriguli prie „politiszku“ ir dėlto jį apgarsino vieszai ir be cenzuros kliuczių rusiszkas laikrasztis „StPeterburgskija Viedomosti“, iszeinantis paczioje Petropilėje po kunigaikszczio E. Uchtomskio redakcija. „Vienybėje“, 30 num., buvo apraszytas atsitikimas, kaip Liepojaus kalėjimuose policijantai, žandarai ir ezinovninkai gyvuliszškai iszgėdino 150 pakliuvusių į jų nagus darbininkų: tas atsitikimas buvo „politiszkas“ ir dėlto apie jį niekam nebuvo valia raszyti, net ir kunigaikszcziai Esperui Uchtomskiui, kurs skaitosi caro draugu. O szitą, ne kuo biauressnį, bet „nepolitiszką“ atsitikimą, kn. Uchtomski apgarsino, vienog, užslėpęs, dėl „palitikės“, piktadėjų vardus.

Kaip paduoda „StPeterburgskija Viedomosti“, atsitikimas arba, geriaus sakant, piktadėjystė buvo tokia. Szlyksztu apie ją raszyti, tacziaus pridera paduoti nuogą teisybę, kad ji durtų stacziai į akis.

1 gegužio szijų metų isz miesto Jekaterinodaro (tai vyriausias miestas „Kubanskoi oblasti“ Sziauriniam Kaukaze) sėdo važiuoti geležinkeliu pas pažįstamus, gyvenanczius ant tolymesnės stacijos, jauna 18 metų mergina, kurios pravardė Zolotova, tulo valdininko duktė. Į tą patį vagoną iskraustė vienas jaunas sudo tyrinėtojas (sudebnyj sliedovatel). Tam „ponui“ patiko patogi mergina ir jis, be niekurnieko, pasiulė Zolotovai... „susidėti“ su juo. Mergina mokėjo kietai ir ruscziai pasistatyti priesz palaidą „poną“; tada szits užmanė iszpildyti savo norą kitokiu budu: jis pats įkimszo tarp merginos daigtų nekuriuos savo daigtus ir privaziavęs stotę, kur buvo jo valdzia, liepė policijai iszkratyti ir suimti merginą, kaipo vagilką. Nelaimingoji mergina teisinosi ir pasakojo viską, kaip buvo, verkė ir vai-tojo, bet policija, — nieko nežiuredama, klausė tik to, ką paliepė sudo tyrinėtojas. Užrakino merginą atskyrium į kalėjimo kambarį, kaipo pravisogusią, o caro teisybės pildytojas, ponas sliedovatelis, užsidares su ja vienas, padarė priverstinai gyvuliszką darbą. Pasisotinęs, jis atidavė tą merginą policijai, o policijos perdėtiniūi pradėjo, — nė daug, nė maž, — pardavinėti ją kazokų oficierams ir szejp kazokams už pinigus. Po penkių dienų, sugriebus kur karbolinės rugszties, mergina, dėl baisesaus nusiminimo ir doriszku kanczių, iszgėrė jos ir 6 gegužio pasimirė. Slapta tai negalėjo pasilikti, nes per daug žmonių buvo apie tai žinoję.

Ir sztai apgyuime nekaltybės stoja ne prokurorai, ne žandarai, ne policija, kurie szejp labai greitai užpulti ant žmogaus; pirmieji stoja ginti nekaltybę ir kerszyti už ją geležinkelio darbininkai: susitelkė jų į dukstancziu vyrų ir, atėję pas

valdzios perdėtinius, pareikalavo, kad atiduotų į jų rankas visus piktadėjus; darbininkai žadėjo — sudraskysią juos iš smotelius ir jų palaikus užkasią šalia tos merginos kapo. Tada tik ėmė lakstyti prokurorai ir žandarai, bet kol jie pradėjo savo tyrinėjimą, didžiausi piktadėjai: palaidasis sudo tyrinėtojas, policmeisteris, kazokų atamano pagelbininkas ir kiti, jau buvo pasislėpę ir išsprukę šalin.

Nėra abejonės, kad geležinkelio darbininkai buvo ar bus bausti už tai, kad kiszosi ne į savo reikalą ir grasinosi prieš tokius „ponus“. Gal teks jiems už tai ne viena kulka, ne vienas kancziuko kirtis...

Ir tegul kas tvirtina, jog caro valdžia šventa, jog jos pildytojai Dievo pastatyti, jog toji tvarka, kuri paveda visą draugiją piktadėjų valiai ir valdziai, yra gera. Ir kad tai toki, kaip augszeziaus aprasztytas, atsitikimai būtų ne teip tankus! Iš paczių rusiszkų „cenzuruotų“ laikraszezių gali išskaityti jų szimtus kasmet.

Didysis straikas.

Szitą panedėlį prasidėjo keturiolikta sąvaitė nuo straikavimo pradžios. Abi szalys tvirtai laikosi savo. Unijos darbininkai kovoja gražiu budu, teip jog visi padorus valstiečiai, kurie neyra parsidavę dolerio carukams, gėrisi iš tokio darbininkų pasielgimo ir pritaria straikuojantiems ne vien zodžiu, bet ir darbu: rizsasi į bendrijas, kad kovoti prieš kompanijų savivalę ir priversti jas pasiduoti sutaikymo sudui; renka pinigus į straiko izdą ir t.t.

Kompanijos-gi kovoja melais, erzinimu darbininkų, siundymu ant straikuojanczių visuomenės, valdzios ir ant galo, kariumenės. Storapilviamis pikta, matant darbininkų tvirtumą; kad įvesti žmones į pa-

klydimą ir apgauti juos, kompanijos nuolat garsina, jog paleisią kasykles dirbti. Teip, ir ant szios nedėlios jos žada pradėti darbą szitose kasyklėse: Woodward, Pettebone, Nottingham (Plymouth'e), Wanamie, Maltby ir Mt Lookout. Bet kapitalistų noras vargiai išsipildys.

„The North American“ pranesza tokias žinias apie kompanijų pragaisztis: 10 kasyklių, kurių vertė išnesza 5 mil. dol., visai pagadinta, o kitose, tik iš dalies pagadintose arba užsemtose, pridaryta blėdies teip-gi ant 5 mil. dol.; už anglij, kuri būtų buvus išzkasta per 13 straiko nedėlių, jie būtų pelnę 20 mil. dol., o szeip visokiuose reikaluose, darbu sustojus, kompanijos pragaisztino 40 mil. dolerių; tai-gi visa kompanijų pragaisztis siekia net 70 mil. dolerių per 13 sąvaiczių.

Straikieriai, nors kenzia ir gyvena pusbađziu, bet ramus ir nenupuola ant dvasės: nieks nieko neatims nuo vargdienio; visas jo turtas — tai dvi puslėtos rankos. Ypacz drucziai laikosi musiszkiai; straiko vadovai gėrisi svetimszalių tvirtumu, o cziagimiams prikaiszioja; jie sako: „mes (cziagimiai) norėjome pasitikti „fo-reigner'ius“ akmenimis ir lasdomis; vienog, kas pasirodė, stojus į kovą? Visi beveik praszaliečiai stipriai laikosi vienybės, o cziagimiai, turėjusiejie geresnį uđdarbį, eina judosziauti“.

Kompanijos negali pasitikti nė ant tų skebų, ką dabar dirba kaip kuriose kasyklėse. Pirmiaus atsitiklavo, kad, atvežti iš kitur, jie pabėgdavo, o paskutinėse dienose, 6 rugpiuczio, szalia Pittstono, buvo toks atsitikimas: į „washery“ (plovinyezią) N 8, kur dirbo italai, atėjo du nepažįstami vyrai, pasznekejo su tais italais ir sztai, visi jie, kaip viens vyras, pasiėmę savo daigtus, iš-

ėjo lauk ant visada.

Nekurie laikraszeziai raszo, buk kompanijos pradeda gundyti augsztesniuosius unijos perdėtinius. Distrikto prezidentas Nicholls sako, kad jam siulo prezidento vietą tuloje kasyklių kompanijoj minksztosios anglies apyrubėje; drauge siulo buti vadovu ant angliakasių, dirbanczių „Central Pennsylvania Co.“

Kapitalizmas pajuto, kad priešzais jį slenka darbininkų galybė, kuri sutriuszkjs kumszezios ir dolerio jungą. Dėlto kompanijų užsispyrimas lyginasi paszėlumui. Kietoje anglyje jos turi 327 kasykles; kiekvienos vertė išnesza maždaug nuo ketvirtadalio iki pusės milijono dolerių; daugeliui iš tų kasyklių kompanijos duoda užgriuti ir paplukti vandeniū ant visada, kad tik straikas nusitėstų dar ilgiaus.

Kur negali atvirai, tų kompanijos kanda iš pasalų; jų pasamdyti sudžios bernauja kapitalistams ir kur reikia nukriausti darbininką, tų vergiszkia jų išzmintis nepažįsta nė saiko, nė masto; teip, West Virginijoj, kur straikuoja apie 30 tukstanczių darbininkų minksztoje anglyje, sudžios Jackson ir Kellar išleido ant straikuojanczių „uđdraudimus“ (injunction); pagal tuos nusprendimus, darbininkams, nė jų gelbėtojams (tarp kitų ir unijos perdėtiniam) nevalia: 1) kalbėti su kits-kitu, o ypacz susirinkimuos; 2) uđdrausta duoti išzalkesiam žmogui valgyti arba dalinti paszelpą tarp straikuojanczių; 3) užginta vaikszezioti pro carukų „savastį“ ir arti jų „tvirtumų“ (aptvėrtų brėkerių). Ne dovėnai viens iš unijos vadovų pavadino sudžią į akis „skunk“ (zoologiszkai „ictodes foetidus“ — gyvulėlis, kurs išzleidžia iš savės laisiją smarvę). Už tai jis gavo atsisėsti kalėjiman.

Kiti dyvyjasi, kodėl tie su-

dzios neuđdraudė darbininkams kvėpuoti ir plaukioti, arba lakstyti oru. Jug ir tą galeėtų uđdrausti.

Kam iksziol neaiszku, kodėl straikas prasidėjo, ko straikieriai reikalauja ir kas kaltas, jog bedarbė tesiasi teip ilgai, — norime trumpais zodžiais perstatyti szitą dalyką.

Angliakasių unija pastatė keletą reikalavimų, teisingų ir neperdėtų (apie juos skaitytojai turi žinoti iš ankstyvesnių numerių — 21 ir kitų); nenorėdama išszyk stoti prieš kompanijas, unija pavedė apsvarstyti tą dalyką sutaikymo komitetui; unija laukė kompanijų atsakymo kone szeszas sąvaites; pasibaigė ant nieko, nes kompanijos paskutinėje valandoje pasakė, kad jos nepažįsta, nė nepripažįsta unijos; reikejo apszaukti straiką ir Hazletono konvencija apszaukė jį 15 geguzio. Nuo pat pradzių ir dabar unija norėjo vieno daigto: tegul kompanijos drauge su unija išrenka sutaikymo sudą ir paveda jam perziurėti darbininkų reikalavimus; jei tas sudas pasakys, jog unijos reikalavimai neyra teisingi, jog angliakasiai straikuoja be reikalo, — tada visi angliakasiai pasiimtų savo pikius su lopetomis ir be jokių skundų grįžtų į tamsius ir drėgnus urvus, — dirbti iš naujo.

Vienog, kompanijos nėjokio sudo nenori — jos gėidžia karaliauti savo valia. Ir kodėl jos nesinaudos savo valia ir prievarta, kad visi klauso to aukso verszio! Kompanijoms reikejo 4 tukstanczių berniokų, kurie užimtų Pennsilvanijoje deputy szerifo vietas. Jos liepė gubernatoriui Stone duoti jiems paliudyjimus; pristatė rasztus nuo keturių tukstanczių visokių valkatų ir gubernatorius, nieko nežiurėdamas, patvirtino visus paliudyjimus, o sekretorius pasiskubino tuoj išziuntinėti juos kompanijo-

mi. Ir tokiu budu turime dabar Pennsylvanijoje „valdžia“ isz Dievo ir gubernatoriaus Stone malonės.

Aukos Molochui.

Nuo pradžios szių metų prazuvo szitieki darbininkų angliškio kasyklėse, neskaitant mažesnių atsitikimų.

Suvenytose Valstijose:

1) Lost Creek, J.	21
2) Coal Creek, Tenn.	216
3) Johnstown, Pa.	130
4) Park City, Utah	35
5) Pueblo, Col.	13
Kanadoje	165
Australijoje	149

Isz viso 729

Sumisizimai Shenandoahe.

Nuo straiko pradžios, Shenandoah'e straikuojuantieji elgėsi lygiai gražiai ir ramiai, kaip ir visur kitur. Netikėtai 30 liepos pakilo tų sumisizimai, kurie užsibaigė praliejimu kraujo ir užleidimu miesto kareiviais.

Laikraszcziai raszė apie tai visai: didesnė dalis, o angliški ko ne visi, kaipo parsidavę kapitalistams, pilni meilagyszių, iszmislių, užpuolimų ant straikierių ir unijos. Ypatingai užpuldinėjo ant lietuvių, kurie, buk, esą neramiauši žmonės ir jie tai pakėlė maisztą.

Dabar sumisizimų priezastys maž-daug iszsisziskino ir iszėjo į aiksztę netikėti dalykai.

Pasirodo, kad jau nuo ilgo laiko Shenandoah'e dvasiszki ja gundė, viliojo ir erzino straikuojuanczius, keikdama straiką ir uniją. Pravadyrium tame buvo kun. H.F. O'Reilly, klebonas bažnyczios Annunciation (denunciation?); kaip matyt isz „New York Journal“ praneszimo, prie tos agitacijos, prieszingos straikui ir darbininkams, prigulėjo teip gi „father Stanislaus Abramitis, of the Lithuanian Church“; pagal kitų laikraszczzių praneszi-

mus, į tą partiją prigulėjo ir lenkų kunigas Lenarkiewicz.

Ankszcziaus dvasiszki ja sėdavo abejonę ir nesutikimą tarp straikuojuanczių ne atvirai, bet slapta, isz pasalų: jibijojo užtraukti ant savęs unijonistų nemalonę. Bet vos tik kunigai pajuto už savo peczzių 1200 kareivių, — jų lupos prasisvėrė ir svietas iszgirdo nežmoniszkus O'Reilly biaurijimus ant unijos ir darbininkų. Po durklų ir szaudyklių apgynimu, O'Reilly paleido liežuvį ir szaukė, tartum ko pikto apsėstas: „kalnakasių unija yra apsiterszus krauju ir bus apsiterszus, iki nepareis jai galas; unija sutverta tik tam, idant dauginti prasizengimus ir užtarti už prasikaltėlius“....

Kitą dieną jis szukavo į straikierius: „vardan Augszcziausiojo, liepiu jums pamesiti uniją ir grįžti į darbą!“

Negana to: matyt, kunigų buvo sutarta apskųsti darbininkus kariszkaiai valdžiai. Jie pramanė kas-žin kokius „nihilistus ir anarchistus“ ir praneszė generolui Gobin'ui, buk tie „nihilistai“ ketiną iszdaužyti miliciją; daugiausiai-gi jų esą tarp lietuvių (žiurėk 32 „V.“ num.: „Kur jie žengia?“)

Visi geros mislies žmonės apgailystauja Shenandoah'o nelaimės, bet jie nemeta akmens į paklydusį brolių. Shenandoah'o kunigams reikėjo mokinti žmones ko-kito, o ne ardyimo vienybės ir judosyztės. Dabar jie susilaukė savo darbo vaisių.

Artymesnėse apielinkėse girdime lietuviszkus ir kitus kunigus kas szventa diena pamokinant straikierius ir kitus parapijonus, kad elgtųsi ramiai, tvirtai laikytųsi savo unijos, nelaužytų brolystės ryszzių, lauktų geresnių dienų su užsitikėjimu, nesikiszttų nė į joki ertyderį ir t.t. Ir tose apielinkėse tyku ir ramu. O tų, kur įsisuko pasalios intri-

gos, žemi panudimai, nesupratimas reikalo — tų maisztas, tų laisto kraują....

Maisztą ir paskui ekzekuciją sutaisė teip gi daili traicė: Thomas Beddall-deputy szerifas — pirmas pradeda szaudyti į keletą tukstanczių žmonių; Joseph Beddall-biznieris — atbėga į pagelbą savo broliui su kulkomis ir revolveriais; ant galo trecziasis Beddall-pavieto szerifas ir antrojo dėdė — užleidžia ant miesto kariumenę ir iszranda ant žmonių visokias kaltes.

Beddall'ių giminė priguli prie frank-masonų, didziausių bažnyczios (bent katalikiszkos) prieszininkų; numirusį nuo szuvių jaunąjį Beddall'į lydėjo su pilna paroda vietinė frank-masonų ložė (kuopa).

Dvasiszki ja pati atvirai siundo žmones, kad naikintų frank-masonus. Kas butų, jei kunigams imtų kas dabar užmėtinėti, jog jie prigundė žmones užmuszti frank-masoną Beddall'į, bažnyczios neprietelių? Vienog, kunigai nesidrovi už metinėti ramiems žmonėms „anarchizmą“ ir norą skersti miliciją.

Trumpa maiszto istorija tokia: 30 liepos deputy szerifas Beddall vedė po savo sauga du maszinistu į darbą; vedė per žmonių minią, gal tyczia, kad suerzinti; skebai slėpėsi, nes buvo apsilvėkę szej rubais, o į darbą drabužius neszėsi pūdeliuos; pažinę skebus, žmonės pakumszcziojo juos. Neilgai mislydams, deputy szerifas Th. Beddall paleido į žmones keletą szuvių. Tarp žmonių kilo pykestis ir įnirszimas; jie szoko ant deputy szerifo, bet tas pasislėpė geležinkelio stacijoje.

Į tą tarpą atbėgo ano brolis Jos Beddall, neszdamas už slėptus revolverius ir kulkas; žmonės neleido jo ir apdaužė teip drucziai, jog tas numirė į antrą dieną.

Nuo to ir prasidėjo visas su-

miszimas. Kas tam kaltas? Mažiausiai darbininkai. Paskui szaudėsi; daugelis, kaip isz policijos, teip ir isz straikierių, sužeisti, bet ne mirtinai.

Dabar Shenandoah'e tyku; gal dėlto, kad tų sutraukta 1200 kareivių, kurių užlaikymas kasztuoja po \$4,000 ant dienos. Tik „kunigas“ O'Reilly, norėdams paversti Kristaus kryžių į Judoszcziaus kartuves, perkunuoja ir mėto žaibus ant iszsvajotų „nihilistų“.

Paszelpa straikieriams.

Prie paduotų anam numeryje trumpų zinių apie paszelpą straikieriams, skaitome už priderantį daigtą placziaus iszaiszkinti tą klausymą.

Kokios aplinkybės pagimdė tą reikalą — geriausiai apszvies mums isztraukos isz atsiliepiamo, kurį sutaisė tamtikras komitetas, paskirtas ant Suvenytųjų kalnakasių konvencijos, susirinkusios 17 liepos Indianapolyje, Ind.

Savo atsiliepiamą, atgręžtą į visuomenę, komitetas, vardan angliakasių unijos, pradeda sziteip:

„Mes, kurie perstatome Suvenytuosius Amerikos Angliakasius, susirinkę į konvenciją ir pilnai suprasdami didelį atsakymą, kokį neszame priesz savo draugus ir priesz visuomenę, kurios dalimi mes esame, — szituo atsiliepiamu norime parodyti, ko mes laikomės, kaip lygiai iszaiszkinti priezastis, dėl kurių priversti buvome priimti szitą nutarimą.“

„Kaipo anglies kasikai, mes regime su gimdytojo pasididziavimu, kaip paskutinėje penkiolikoje deszimtezzių stebuklingai iszsiplėtojo mūsų pramonė ir visoks iszdarbiavimas. Mes matome garinių maszinių galybę, gimdanczią spēką mūsų darbavietėse ir fabrikuose, sumazinusią atlikto darbo kasztus iki menko

skatiko ir gaminančią neap-
skaitytą daugybę daigtų vais-
bai (pirklystei); mes matome
geležinkelių maszinas, kurios
trauko daugybę vagonų, pilnų
viso svieto dirbiniais ir gamtos
vaisiais; tos maszinos padarė
vakarinę szalį artymu kaimynu
Rytų krasztui.

„Mes matome milžiniszkas
liejinyzias ir ristuvinyzias
(kur valcuoja metalus), gami-
nanzias visokiuose pavys-
dziuose geležį ir plieną staty-
mui puikių namų, laivų, tiltų,
kelių ir kitokių naujos struk-
tūros stebuklų.

„Mes regime sparczius gar-
laivius, iszvažiojanczius musų
darbo vaisius po visas szios
žemės szalis ir tautas, o graži-
nanzius musų krantams pui-
kių pardavinių krovinius, ku-
riuos pagamino anų szalių žmo-
nės arba gamta.

„Ir regėdami tą viską, mes
su iszdidusia szirdim jauziam-
me, kad tai musų—angliakasių
—darbo vaisiai: kad musų dar-
bas, kokį mes atliekame drėg-
nuose, pavojinguose ir tvaikiuo-
se urvuose, davė svietui tą ang-
lį, kuri sutvėrė tuos naujos
gadynės stebuklus ir padėjo
pamatą didžiausiai svieto ge-
rovei.

„Vienog, kada mes pažiuri-
me į tuos neapimtus turtus, ku-
riuos sukrovė musų darbas, į
tuos neapsakytai brangius į-
rengimus, paskirtus visuome-
nės naudai ir smagumui, arba
pralobėlių lebamui, o isz ki-
tos pusės, kada atsižvelgiame
į tą menką trupinį, kuris nu-
krinta mums, kaip užmokestis
už atliktą darbą; į tą pavojų,
kuris nuolat kybo ant musų
gyvasties; tą drėgnumą, nuo
kurio turime tiek nukentėti; į
tą blogą orą, kuriuo turime
gaivinti savo plauzcius; į tuos
ypatingus saugėlos ir mės-
lungio priepuolius, kuriuos
įvaro mums tokios darbo sąly-
gos: tada mes turime tikrai
pajusti, jog mes esame nu-
skriausti tokiu padalinimu

svieto gėrybių, gaudami toki
menką atlyginimą už tiek daug
darbo ir už tiek daug aukų”.

Toliaus tas atsiliėpimas isz-
guldo, kad anglies kompani-
jos (trustai) isigavo dabar į to-
kią galybę, jog darbininkai
negali su jomis kovoti pavie-
niui. Todėl angliakasiai susi-
riszo į savo uniją, idant tą ko-
vą vesti visiems isz draugės.
Tas labiausiai anglies caru-
kams ir nepatinka: jie supran-
ta, jog organizuotas darbas
galės laimingai prieszintis or-
ganizuotam kapitalui. Kom-
panijoms ne tiek rūpi kiti dar-
bininkų reikalavimai, kiek pri-
pažinimas unijos. Jos bijosi,
kad unijai sutvirtėjus, visuo-
menei bus teip-gi lengviaus
atsisipirti priesz trustus; dabar
kompanija neva pakelia (1900
m.) mokestį darbininkui, bet
drauge užkelia prekę ant ang-
lies; ir tie patys vargdieniai
atgrąžina kompanijai tą, ką ji
neva buvo pridėjus.

Nėjoki būdu negalima da-
bar iszgyventi už tą uždarbį,
kurį gauna angliakasiai.

Uzbaigimas to atsiliėpimo
toks.

„Kova kietosios anglies a-
pyrubėje tės is tolaik, kol mu-
sų reikalavimai nebus iszpil-
dyti arba kol tamtikras sutai-
kymo komitetas neiszras jų
neteisingais. Nėjokia žmonių
luoma teip giliai, kaip mes,
neatjauzčia didelę visuomenės
galybę. Jos įtekmė gali virsti
ant gero arba blogo, žiurint,
koku būdu ji nukreipta. Nė-
jokia tiesa negali iszlikti ir
laikytis be jos parėmimo, ir
nėjokia neteisybė arba skriau-
da negali ilgai patverti, susi-
rėmus su tvirtu visuomenės
pasiprieszinimu.

„Pasiremdami ant to visko,
mes szaukiame į visą tautą ir
ir visų—visus žmones sunaud-
ti savo įtekmę, idant kasyklių
ir geležinkelių perdėtiniai ir
savininkai sutiktų pavesti dar-
bininkų skundus ir reikalavi-
mus tamtikram perkratymų ir

sutaikymo sudui.

„Aprupinimas maistu tokio
didelio straikuojanczių skait-
liaus su jų szejmynomis yra
didžiai sunkus daigtas. Imant
150 tukstanczių vienu strai-
kuotojų ir priskaiczius prie jų
350 tukstanczių szejmynos,
iszaina, kad reikia dabar uni-
jai maitinti beveik pusę mili-
jono burnų. Pati unija, kaip
dar jauna, turi nedidelę kasą.
Todėl unija uždėjo gana stam-
bią pagalvę ant tų brolių, ku-
rie dirba minksztoje anglyje,
idant gelbėti straikuojanczius.

„Vienog, mums vis nepri-
tenka pinigų tam dalykui ir
mes reikalaujame jų daugiau.
Mes szaukiame į kiekvieną
darbo organizaciją, į kiekvie-
ną unijonistą, į kiekvieną vals-
tietį, kurio reikalai teip gi
įpainioti straike, ant galo, į
kiekvieną žmogų, mylintį gerą
darbą, — eiti mums su paszel-
pa, idant mes galėtumėme su-
rinkti į mėnesį nuo visuome-
nės vieną milijoną dolerių, iki
tės is straiakas.

„Mes tikime, jog toji pa-
szelpa, drauge su pinigais, su-
rinktais nuo musų unijos sąna-
rių isz jų uždarbio, duos mums
atlaikyti straiką, iki kietosios
anglies darbininkai neiszkovos
sav teisybės.

„Tokis straike užbaigimas
atnesztų ant ilgo laiko sandá-
rą, sutvirtintų anglies iszdar-
biavimą ir iszeitų ant gerovės
visuomenei ir tautai.

„Kas duoda greit — duoda
dvigubai.

„Visi pinigai turi buti siun-
cziami po sziuo adresu: „W.B.
Wilson, National Secretary-
Treasurer, 1103 Stevenson Bu-
ilding, Indianapolis, Ind.”

Rodos, nereikėtų nė raginti
musų brolius, turinczius dabar
uždarbį, kad neužmirsztų tų
kovotojų už liuosybę ir teisy-
bę. Rinkite, kur kas galite,
pradedant kad ir nuo cento:
isz laszelių pasidaro srovutė,
isz srovių — upelis, isz upelių
— galinga upė. Keletas centų

iszmaitis vieną žmogų per die-
ną. Duok juos.

Tokia smarki, milžiniszka
darbo kova priesz kapitalą ga-
li neatsikartoti, o jeigu szitą
progą darbininkai pralaimės
— tai sloga ir priespauda dar
pasididys. Nereikia užmirszti,
kad angliakasių iszlaimėjimas
bus visos darbininkų luomos
iszlaimėjimu: tada visų—visi
darbininkai supras, jog galy-
bė jų rankose, o ne mažo skait-
liaus kapitalistų.

Paszelpą, kaip sakėme ank-
scziaus ir dabar atkartojame,
geriausiai siuntinėti į centra-
liszką unijos kasą (adresas pa-
duotas augszczians). Szejp
draugystės gali apversti pa-
skirtus straikuotojams pinigus
ant ko—kito.

Lietuviszkos draugystės, ku-
rių tiek daug, galėtų rinkti
nuo savo sanarių nors po cen-
tą ant nedėlios: suėjus mėne-
siui, pasidarytų po kelioliką
dolerių, teip sakant, nejuto-
mis.

Sztai, kaip paveisda, nuro-
dysim į tai, jog „Central Fe-
derated Union” sutvėrė isz są-
narių, iszrinktų nuo yvairių
darbo szakų, teip vadinamą
„Miners Defence Commitee”.
Tas komitetas paragino, kad
visos prigulinczios į organiza-
ciją kuopos mokėtų nuo sąna-
rio po 5 centus kas nedėlia;
kaip—kurios kuopos tuoj pri-
stoją ant to; kitos isz jų (tarp
tų ir spaustuvių darbininkai)
paskyrė iszsyk po \$100 ir žada
kas mėnesis mokėti tiek—pat;
be abejonės, prisidės visos ku-
pos.

Geležinkelių darbininkų
brolija (The Brotherhood of
Railway Trainmen) nutarė,
kad kiekviena kuopa paskirtų
po \$50; keturi szimtai kuopų
sudės ant syk \$20,000. Teip
daro ir kitos organizacijos.

Isz lietuviszkų draugysezių
pirmutinė atsiliėpė su auka
Brooklyn'o „Lietuvos Sunų
Draugystė”, prigulinti prie
socialistiszka—darbininkiszkos

partijos: ji paskyrė straikierių paszelpai \$15. Žingeidu bus patirti, kaip szitam dalyke pasielgs teip vadinamos „bažnytinės“ draugystės.

Atsiminkime, kad *tolesnis visų darbininkų kėlimas daug priguli nuo iszlaimėjimo szito angliakasių straiko!*

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Newark, N. J. Musų mieste tapo paszventinta 3 rugpiucio lietuviszka bažnyčia po vardu „Szventos Traicės“.

Ant tos iszkilmės tapo parengta paroda, kurioje dalyvavo 23 draugystės; isz svetimų buvo 8 lenkiszkos, 7 slovakiszkos, 1 rusiszka, o lietuviszkos 7. Lietuviai laike parodos pasirodė, kad dar neyra apsitaszę, ypacz iszėję ant gatvės nesusiklauso, nori daryti saviszka. Jug jeigu yra paskirtas vienas žmogus vedimui davado, tai nereikia visiems kisztis, nes isz to pasidaro nesusipratimas ir miszinys, ypacz kaip yra padarę nekurię szv. Jurgio draugystės sąnariai: tuo jie patys ant savės tik gėdą užsitraukia.

Turiu paaiszkinti, kad isztikrųjų buvo szventinama ne bažnyčia, tik salė, ant nepaskirto laiko pavesta bažnyczios vietai. Pralobus parapijai, pastatys tikrą bažnyčią, o szitoji bus paversta į szejp salę. Bažnyčia kasztuoja \$4000 dol., bet nežinia, kas už ją užmokės, kadangi visai mažos jeigos, o tarp lietuvių nėra sutikimo.

Pas mus tautiszkas judėjimas stovi visai nusviręs, mažai kas apie tai rupinasi. T. M. D. susirinkimų negalima suszaukti; Susiv. L. A. kuopa visai maža; viskas svyruoja, lyg vėjo pucziami.

Reikia dar priminti, kad pas mus lietuviai turi neblogus darbus ir uždirba, todėl nebūtų sunku po keletą graszių iszmesti ant bėganczių musų reikalų.

Viskas būtų gerai, kad mes tumėm vaidus szalin; pravar-džiavimai tinka tik piemenims; mums yra reikalinga vienybė.

Lietuvis.

Minersville, Pa., „Kaip žmogus storojas, bet kiteip klojas“. Ir tas yra visų teisingiausias priezodis, nes tą tankių-tančiausiai galima užtėmyti isz daugelio atsitikimų musų paczių gyvenime.

Teip sztai musų Minersvilleje smertis nuskynė jauną lietuviszką žiedelį, Elzbieta Tappauckiute, kuri, budama vos tik 10 metų 6 mėnesių ir 15 dienų, jau baigė 4 laipsnį vieszoje (publiszkoje) mokslainėje; už savo gabumą ji buvo gavus nuo savo mokintojų du padėkavonės laiszku: pirmas nuo vietinės mokintojos, o antras isz New York City, 61 E. 9-th str. nuo pradinės mokslainės perdėtinio; apart to, toji musų jaunoji lietuvaite jau buvo nekartą atsižymėjusi ne tik Minersvilleje ant prakalbų ir teatrų lietuviszkomis deklamacijomis ir dainomis, bet sziuosmet pasisekė jai iszmelsti nuo gerų savo tėvų, kad ją nusivežtų į Brooklyn'ą, N. Y. ant „Susivienijimo L. L. Seimo“, kur ji teipgi atsižymėjo savo dailiai atliktomis deklamacijomis; be abejonės, galiu isztarti, kad vargiai sziądien atsirastų kita lietuvaite, kuri galėtų susilyginti su velionės gabumu ir būtų tiek daug atsižymėjus ant tautiszkos dirvos, o ypatingai tokioje jaunystėje. Jug po teisybei, argi nesitikejo, kaip tėvai, teip ir musų tauta, ateityje susilaukti isz to jauno žiedelio stipraus lietuviszko ramscio?

Szermens buvo atliktos be ypatingų apeigų, o pirm visoko, be raugalo ir degtinės.

Laidotuvių dieną, 15 liepos, žmonių susirinko gana apszčiai, nevien lietuvių, bet ir svetimtauczių. Kas ystabiausiai, jog tos mokyklos ir kliasos,

kurioje mokinosi velionė, pribuvo visi vaikai ir mergaitės-svetimtaucziai; grabą, vainikais apkaiszytą, neszė teipgi szeszios kitatautės mergaitės. Velionė tapo palaidota ant valnamanių kapinyno.

Kadangi minėjau, jog kitatautės neszė velionės grabą, taigi, kad sumanus tautietis ar tautietė nepamislytų, jog Minersvilleje virto kitokia mada, ar rasi tų nesiranda visai lietuviszkų mergaiczių, ar gal velionės tėvai geriaus guodoja kitatauczius, negu savuosius, kad nepasirupino sziaame reikale lietuviszkų mergaiczių? Taigi visai ne. Tas, mat, buvo teip: mergaiczių-lietuvių Minersvilleje yra užtektinai ir jos buvo pasizadėjusios patarnauti paskutiniu kartu savo draugei; bet tų mergaiczių lietuviszkos mamulės, dasizinojusios apie „nekatalikiszkumą“ szermenų, o vėl kad nenesz velionės į bažnyčią — tai viena; o antra, isz apmaudo: kaip tam naktiniam balų gyvulėliui diegė akį gražaus vabalėlio skaištumas, teip ir nekuriš mamos parodė savo apmaudą sziaame atsičkime, kaip priesz velionę, teip ir priesz josios tėvus; mat, ne vieną kartą ir neviename veikale Tumpaicziai yra atsižymėję tautiszka, o per tai ir jų vardas, kaipo gerų tautiecių, tarp lemtų lietuvių augsztai skraido. Už tai jiems ir atkerszyta.

Negeisdamas ilginti szį mano straipsnelį, galop tik turiu užtėmyti, kokia didelė guodone pridėra nuo kitų tokiems tėvams, kurie, augindami savo kudikius, nestumia jų prietarų tamsybėn, bet stengiasi juos tobulinti mokslu, o isz ko be abejonės ateityje susilauks nemažos naudos; kaip lygiai galiu užtėmyti ir jums, kersztin-gos mamutės, jeigu jus skaitytumėte naudingus rasztus, tai pamatytumėte, kad prietarai, už kuriuos jus sziądien kersztaujate, su Dievo pagelba jau

žymiai nyksta, o ir visai jiems netolymas tikras galas, jeigu jus mokėtumėte tėmyti.

P. J. Staknevyčia.

New Britain, Conn. Lietuvių skaitlius žymiai auga musų miestelyje. Tarp pribu-nanczių isz kitur lietuvių atsiranda vyrų su prakilnesniais siekais, ir teip pamazėli lietu-viai musų apygardėje pradeda gretintis prie supratimo ir triustis savo reikaluose. Lietu-vių skaitlius gali pasiekti szeszis szimtus; turime tris szel-piamasias draugystes, tarp kurių yra viena politikiszka; turime „T. M. D.“ kuopą, „Apszvietos“ draugystę yra ir Susivienijimo L. A. maža kuopelė. Dabar organizuojasi dar kooperatyviszka bendrovė. Taigi skaitytojas lengvai gali spręsti, jog musų miestelio lietuviai visi darbuojasi isz vien dėl visuomenės labo. Bet pažvelgus į tikrą dalykų stovį ir musų vietinių lietuvių darbus, pamatysim ką-kitą. Iszėmus szelpiamasias draugystes, kiti visi reikalai labai silpni; jei darbuojas, tai tik keletas geros valios vyrų, kurie nesigaili savo triuso ir agitacijos. Bet diduma musų brolių yra pasinėrus tamsybėje, todėl ir geri užmanymai nedaug atsiranda pritarėjų per ką tautiszkos organizacijos labai silpnos. Ėmus Susivienijimo L. A., kaipo vyriausios lietuviszkos organizacijos, kuopą, priguli į ją tik keletas ypatų; teisybė, keletas yra įsiraszė į kitų miestų kuopas; taigi rodos, kad musų miestelyje randasi keletas sąnarių, prigulinezių prie tautiszkos organizacijos. Vienog, sakant teisybę, musų broliai, prigulintieji prie Susivienijimo L. A., gludo, lyg ko bijodami, kada kitų miestų sąnariai darbuojas dėl praplatinimo ir padauginimo Susivienijimo sąnarių. Butų velytina, kad musų Susivienijimo kuopa parengtų vieszus kuo-

pos susirinkimus ir duotų progą norintiems prisirasyti prie tautiško Susivienijimo, nes, rodos, ir mūsų miestelyje atsirastų nemenkas skaitlius gerų tautiečių. Dabar labai keistai išrodo, kad mūsų tautiečiai lyg nenori, idant Susivienijimas L. A. bujotų. Prie progos reik paminti ir apie „Apszvietos“ draugystę, nors dar jaunutę; ji jau turi įtaisiusi knygynėlį; bet neatbutinai reikalinga yra supažindinti visus mūsų brolius su Apszvietos draugystės siekais, o tą galima lengviausiai atlikti, parengiant vieszus susirinkimus su prakalbomis, kamė būtų galima visuomenei nurodyti apszvietimo naudą. „Apszvietos“ dr. gali pasikelti augsztai, tik nuveikdama darbą. Nėra reikalo paisyti ant trukdytojų gerų mūsų užmanymų, jeigu mes darbuosimės su geraisorais. Atmeskime niekinimus ir pravardžiavimus vieni kitų, stokim į vienybę, nors iš pradžių mažame skaitliuje, o su laiku susilauksime didesnio pulkelio troksztanczių vienybės. O budami vienybėje, nesiubuosime savo darbuose, įgysime ir galėsime darbuotis netik dėl kasdieninių reikalų, bet ir tėvynei Lietuvai galėsime suteikti pagelbą. Paimkim paveikslą nuo savo brolių Waterburiečių: kaip anie toli yra pralenkę mus visame, nors ir aniems nekrito į burną kepti karveliai. Turėkim lukestį, kad su laiku ir pas mus pasirodys saulės spindulys, tik darbuokimės, kiek kuris išgalim, o darbas nebus be vaisių. Pradėtų darbų jau turime, gana, taigi stumkime juos prieszakin.

Kas.

Musu reikalai.

Didvyriai. — Akmens. — Garbinimas.

Paziurėkime į kaimynus: rasime pas juos nemažą literatūrą, rasime didvyrius, kuriuos garbina, išleidžia jų paveiks-

lus, stato paminklus, įtaiso mokyklas ar kokias labdaringas įrėdnes jų vardan. Teip daro kaimynai, turėdami spaudą, placzią literatūrą, nuo seniai iszbujojusia. O mes kaip darom? Ir mes norime sekianų pėdomis. Bet iszeina visai kas-kita. Sąlygos, laikas, kitoki žmonės, — ir iszeina tik tuszczias pavirsztutinis pamėgdžiojimas svetimų tautų. Apie tą žadu iszreikszi čia keletą savo mislių.

I.

Ar turime didvyrius? Nežinau, nė ką atsakyti: priguli nuo to, ką vadiname didvyriu. Daleiskime, pavadisime tuo vardu tokį lietuvį, mokslinczių ar dainių, kuris pagreitino ir praplato mūsų judėjimą. Be abejonės, galima kalbėti tik apie numirusius, nes gyviejie, nematydami savęs didvyrių surasze, gali užpykti. Tuo jau ateina į galvą Daukantas, Valanczius, Kudirka. Daukantas gimė per anksti, jo darbas nerado pasekėjų, mokslinczius jis menkas, jo istorija yra pometinis suraszas darbų mūsų kunigaikszczių, suraszas, kur kiek kraujo pralieta, — o kur buvo žmonės, kaip ir kas juos slėgė, — nerasi ant to atsakymo. Teippat neturi vertės arba turi mažą vertę jo „Budai“; prie genijų, prie didvyrių mes jo nepriskaitysime, nors — nežinau, kodėl — primta tradicijos jį per augsztai garbinti.

Valancziaus vienintėlis istoriskas darbas turi didelę vertę — tai „Žemaiczių vyskupystė“; sunku tikėti, kad ją būtų paraszės katalikų kunigas: jo vyskupai nepavirsta į szventuosius; popiezius, tikintis į raganas ir į velnio žabangas, nėra neklystas, nes tą visą tikėjimą į raganas, žavėtojus, velnius, vadina tik tamsumu, lengvatikyste. Kaipo istorikas, padarė daug. Bet kaipo veikėjas dabartinėj pras-
mėj, ne augsztai stovi, per-

daug nusilenkdavo ir meilindavosi prie maskolių. Ir jis turi savo garbintojus ir peiktojus.

Kudirka — pagal paziurę socialdemokratas — raszė apszvietunams; buvo tai kritikas, publicistas, poetas, feljetonistas, vertėjas isz svetimų kalbų — ir vėl tai apszvietunijai. Prascziokas — sermėgius pasilieka kas-žin kur szalylj. Jo vertimai naudingi ir suprantami apszvietiems, bet neprieinami prascziokams. Buvo tai darbsztus, gabus vyras, bet nepaliko įpėdinių, nesutvėrė, teip sakant, mokslainės, nors ruožą nemažą paliko mūsų raszliavo. Gal jį pavadisim didvyriu? Gal; ant galo, kiekviens, gali turėti apie tai savo nuomonę, o daugiau pasakys mums ateitis.

Daleiskime, kad jie visi yra didvyriai, kad yra daug padarę: kaip galima jie garbinti?

Be abejonės, norint ką garbinti, reikia žinoti, kas jis per vienas, koki jo darbai ir užpelnai. Taigi reikia iszleisti visi jų rasztai, kad svietas pamatyti ir persitikrintų, kas jie per vieni buvo. Teip matome darant anglus, rusus, vokieczius, lenkus ir tt. O mums ar reikia teip daryti ar ne?

Atsakymas priguli nuo to szaltinio, isz kurio semiamė pinigų iszleidimui rasztų. Piniguoczių neturime, arba jeigu ir yra, tai jiems nerupi toki dalykai. Pinigai surenkami isz tų paczių prascziokų, darbininkų, rankpelnių žmonių. Renkamos aukos nuo darbininkų, kurie nėra aukso pritekė. Teip brangų skatiką reikia mokėti suvartoti teip, kad būtų isz to ko didžiausia nauda. Isz tokio szaltinio daug pinigų negausi, todėl ir tų paczių, sunkiai sutauptų, negalima aikvoti pagal poniszko upo.

Ir iszriszimas ano klausymo aiszkus. Negalima iszleisti pinigų, visuomenės sumestų,

ant tokių rasztų, kurie jai nėra suprantami. Tegul apszvietunai, ponai, buržuazai apverezia savo pinigus ant to, kas jiems prieinama, suprantama. Taigi ir Kudirkos rasztuose rasime daug tokių, kurie jau nebeturi vertės arba nesuprantami. Kas iszleis savo kasztu, gerai padarys, bet vieszų pinigų, man ding, negalima vartoti. —

Pazīnę jo rasztus, pereinam prie ypatos. Kas jis per vienas buvo? Čia reikalingas apraszymas jo gyvenimo, jo biografija. Skaicziau, jog apgarsintas užmokesnis tam, kurs paraszys jo biografiją. Ar naudingas tai vartojimas pinigų? — Ne. Tam yra kelios priezastys, nevienokio kilmio.

Mūsų judėjimas Lietuvoje yra valdzios persekiojamas. Kudirkos bendradarbiai dar tebėra gyvi. Taigi apraszindami jo gyvenimą, turime kliudyti gyvuosius jo draugus, o tuo tik klastą jiems padarysim. Norėdami apraszyti mūsų judėjimą už kokius 10 metų, arba gausime netikusį, nepilną ir nesuprantamą, arba pilną, bet nelabai naudingą. Bet ar galime paraszyti pilną istoriją? Man matosi, kad ne. Isz kur semsi žmogus medegą? Atminimų, rasztų — nėra. Darbas buvo varomas slapta, prie jo prisidėjo žmonės, kurie ar tebegyvena Lietuvoje ar jau kitur yra persikraustę; garsinti paslaptis — nelabai paranku, pakol mus valdzia persekioja. Nebus galima garsinti daugumos paslapczių ir ypatų, kol szios bus gyvos arba kol negysime spaudos be maskolių cenzuros! Taigi pirm, negu raszyti biografiją, tegul jo draugai, kurie kartu su juo gyveno ir dirbo, tegul apgarsina, ką žino apie jį, tepranesza visuomenei savo prilygimus prie jo. Ypatiszki atsiminimai nevisuomet yra teisingi, paprastai perdedama į vieną ar į kitą pusę; tai reikalin-

ga juos kritiškai peržiūrėti. Taigi, kaip matome, raszymas biografijos yra keblus daigtas, daug dar reikia gauti medegos pirmo. Sakau — keblus, norint paraszyti rimtai, norint paraszyti tikrai istoriją mūsų judėjimo Kudirkos laikuose. Szia gadyne ypata nueina tolyn, didelę vietą užima kiti veikėjai, sąlygos, kuriose anas dirbo, kodėl dirbo ar turėjo varyti teip, o ne kiteip.

Taigi apgarsinimas konkurso dar perankstybas; pinigai galėtų būti nasziaus suvartoti.

Jeigu imti iš dviejų — kas naudingiausias: Kudirkos rasztai ar jo bijografija? — atsakysiu be abejonės, kad jo rasztai.

II.

Matome pas svetimas tautas, kad jos garbina savo didvyrius, statydamos jiems paminklus, pastato akmenis ant kapo ar ant kokio pleciaus, įkuria mokslaines jų vardan.

Pats akmuo, paminklas, neturi vertės. Ką gali suteikti tas szaltas akmuo, ką gali pajudinti paraszas ant jo, jog ezia ilsisi tas ir tas? Nieko. Tik gal praeivis dar paklausti, kas jis toks? Taigi akmuo, stovyla statomi yra, jau visuomenei žinant apie jį, turint didvyrio rasztus ir darbus. Paprastai stovylą statoma iš kilmingai; daro pirmo to placzią agitaciją, duoda visur telegramas, garsina apie tą visam svetui. Ir tas subrusdimas, kaip ir kiekviena iszkilmė, pakelia žmonių dvasią. Paminkime nors Mickevyczios stovylą Varszavoj, ar Muravjovo-Vilniuje. (Nepasibiaurėk, skaitytojau, kad greta sustacziau: dėl kontrasto padaryta!) Mickevyczia kovojo pries maskolių valdžią, jo rasztai — dailus, lengvus — žadino meilę tėvynės. Galima sakyti, pastatymas jam stovylos buvo kaipo iszkilminga rieczią arba demonstracija pries maskolius, kiteip sakant, neapykanta maskolių tarp kito ko pri-

ėmė iszveisdą tarytum nekalto garbinimo dainiaus. Taigi tas pastatymas buvo ant tiek naudingas, ant kiek pakėlė truckszmą, sužadino snaudziancius jausmus.

Teippat Muravjovo stovyla. Buvo tai valdzios parodymas mums, jog ji nepersimainė, jog Muravjovas jos ir dabar giriamas. Buvo tai ženklas geresnis už žodį, jog niekas nepersimainė caro vieszpatystėje. Lietuviszkoji Social-Demokratų Partija padavė teippat savotiszką apreiszkimą savo programos, iszplatino atsiszaukimus. Ir ezia nurodymas, kad žmonės nemiega, kovoja ir žada griauti valdzios pamatus, kaip anuomet Muravjovo gadyneje, tik kitais keliais, su kitoniszkais įrankiais.

Kokią naudą turėtų pastatymas stovylos Mickevycziai naktį, slapta, kokiam norint užkampyje, nors jo tėviszkeje? Ar sujudintų tas dalykas žmones? Ne.

Ar būtų pakėlęs truckszmą Muravjovas, pastatytas, daleiskime, tokiam Kazaniuje, ar kur Siberijoj? Teippat ne.

O ar galime mes pastatyti stovylą Kudirkai, Valancziui, Daukantui? kas leis? kur statysime? Kokią naudą turės vogtinas pastatymas be demonstracijos susiprantanczių žmonių, be iszkilmės? Tegul stovės Kudirkos paminklas ant jo kapo; ateis keli žmoneliai, pažiūrės į tą akmenį, — o kas tę palaidotas, — teip ir nežinos. Iszkilmės atidengiant padaryti negalės, negalės pastatyti tokiam Vilniuje ar Kaune, ant galo Sziauliuose. Ir pinigai bus ant vėjo iszmesti, naudos nėjokios arba menka, o pavojus ir kasztai dideli.

Daleiskime, stovės vogtinai pastatyta Kudirkos stovyla ant jo kapo. Bet dabar daleiskime, stotųsi stebuklas: Kudirka atsistotų iš grabo... Ką jis pasakytų? Daleiskime, jis mislys teippat, kaip gyvas bu-

damas mislyjo, galvojo ir dirbo. Nuverstų tą szaltą akmenį, suskaldytų į szmotelius, nes ne tam jisai dirbo, kad sunkus akmuo slėgtų jo kapą, ne tuszczios garbės jieszzkodamas. Atrastų nurodyti visuomenei, kaip geriaus jį atminti, kas labiaus jam patinka. Sutiktų ant szalto akmens, pastatyto varguolių skatiku ir rankoms, jeigu tas jų būtų palengvintų, suvienytų snaudziancius. Bet to nebus....

Kudirka pats vargo, sirgo, kentėjo, o dideliam skurde buvo! Kol gyvas buvo, tol niekas apie jį nesirupino, tol buvo užmirsę apie jį. Buvo net toks atsitikimas, kad pinigai jam paszelpai nuėjo jau esant seniai kapuose! Lengviaus būtų jam ilsėtis kapuose, gu lėti juodoj, drėgnoj žemelėj, jeigu jį atmindami, neleistų kitų teippat žuti ir skursti ant svieta, kaip jis pats vargo ir skurdo. Szaltas akmuo slėgtų jo kuną, norėtų visą jo placzią, laisvą dvasią suvaryti į tą akmenį ir ant amžių paslepti, sunaikinti. Ne už tai jis kovojo.

Blogu atminimu atsidekavotumėme Kudirkai, statydami jam akmenį, paimdami vieną formą nuo kitų tautų, o ne įeidami į turinį.

Ir kaip tai pamėgždžiojimas nueina toli pas mus! Neturėdami didvyrių, norime isztempti ir statyti paminklą. Atsiranda projektas pastatyti menkam rasztininkui ir dramaturgui Guzucziui, jau deda kiti pinigus ant to. Girdejau užmanymą pastatyti paminklą dar gyvam žmogui, kurs jieszko tarp visokių dulkių lietuvių pratėvių, randa juos skytuose, trakuose, svajoja apie tobulumą anų laukinių žmonių (nes jie lietuviai būvę!), o apie szios dienos Lietuvos vargus užmirsza. Kur dings didelė eilė lietuvių pratėvių, pradedant nuo Adomo ir Jievos, jeigu dabartiniai lietuviai skursta ir vargsta? Ir bejieszkoda-

mi pratėvių, pražudysime dabartinius. Gerai sako Heinė: „Teilsisi numireliai, o tegyvena gyviejie“. Toki darbai nepakėlė mūsų gerovės, nepadarė naudos, taigi statymą stovylo galima pavadinti nesuprantamu....

Garbinimas didvyrių pas mus turi būti kitoks: isztekliaus nedaug, sąlygos kitokios. Bus dar.

P. Daujotas.

Naujos knygos.

— Kur mūsų išganymas? Iš visur surinkta medega mūsų programui. P. Daujotas. Plymouth, Pa. Spauda ir kaštai „Vienybės Lietuvininkų“, 1902 m., pusl. 118.

Autorius pradzioje supazindina skaitytojus su tautiszku ir socialiszku judėjimu Latvijoje, Czekijoje ir Lenkijoje; tokiu keliu raszėjas parengia dirvą apszvietimui mūsų paczių padėjimo. Dalyje „Politiškos partijos Lietuvoje ir jų istorija“ autorius placziai ir aiszkliai apraszo partijas Lietuvoje, istoriszką jų ugį ir dabarnykszczius kiekvienos siekius. Remdamas viską ant neabejotinų faktų, autorius iszveda galop teisingą sprendinį: tautos vadovais bus tie, kurie kovoja už tikrus mūsų liaudies reikalus; mūsų tautos armija — tai darbininkai ir szejp vargdieniai; toji armija didelė, bet tuotarpu nedisziplinuota, nesutvarkinta; jai priguli ateitis. Surengs ją į kovą Lietuviszkoji Social-demokratija ir tie, kurie prie jos prisidės.

Sudrutinimui darodymų skaitlinėmis, autorius paduoda knygos gale 10 statistiszkių bruožų, iš kurių galima padaryti yvairius žingeidzius sulyginimus ir iszvedimus.

Kas nori turėti tikrą supratimą apie sziaudienyk-ztį Lietuvos padėjimą, apie jos reikalus, apie lietuviszkos liaudies draugus ir prieszininkus;

kas nori žinoti, kaip reikia gelbėtis iš sunkaus padėjimo ir jieszkoti išganymo tautai — tegul perskaito šitą knygą.

Tas veikalas yra perėjęs per „Vienybės Lietuvinkų“ numerius šiuose metuose.

— *Kas iš ko gyvena? Parašė Dikštein. Išleido L. S. D. P., 1902 m., pusl. 32.*

Pats užgalvis aiškiai rodo, apie ką išguldo šitas rasztelis. Perskaitęs tą knygutę, skaitytojas pamatys, kaip nelantai sutaisyta šiandien draugija: darbininkas, kuris sukrauja visas gėrybes, tankiai gangaruoja be duonos, o dykaduoniai skęsta turtuose. O tai dėlto, kad turtinečiai pasavino sav žemę, dirbtuves ir darbo įrankius, palikę darbininkui tik du jo delnu, kuriuos sav samdo.

Ko reikia, kad to nebutų? Reikia, kad draugija arba valstija išpirktų žemę, dirbtuves ir darbo įrankius nuo dabarnykszečių savininkų ir padarytų tą viską bendru turtu, tai yra: kad viskas prigulėtų viusomenei, o ne mažam skaitliui pavienių savininkų.

Kas geidžia arčiaus pažinti tą klausymą — teperskaito knygutę: „Kas iš ko gyvena?“

— „Dirva“. N. 2, kn. 23, m. V (Balandis). Išdų sala. Angliška parašė R. L. Stevenson. Išvertė į lietuvišką kalbą Selimas. Spauštuvėje „Žvaigždės“, Brooklyn, N. Y., 1902 m. pusl. 213.

Szitoji apysaka buvo spansdinama šių metų „Žvaigždėje“, o dabar išleista, kaip bertaininis „Dirvos“ numeris.

Yra tai perpus fantastiskas pasakojimas, parasztytas lengvai ir užimancziai, o skaitomas smagiai, ypacz kad ir vertimo kalba graži ir mikli. Anot paties vertėjo, knyga tinka, kad pripratinti žmones į skaitymą. Ir teisybė: nepasigailės, kas paves jai liuosą valandą. Knygos spauda atsižymi gausybe zeceriszku klaidų, iš

ko reiktų stebėtis, kadangi rasztas spausdintas dviem eilėm. Sztai, paėmus pradžia (5 ir 6 puslapius), ant vieno lapelio randame 20 apsirikimų. Tarp jų tokios jau nedovanotinos: „maisiukas“ vietoje „marininkas“, „žinomas“ vietoje „žinovas“, „proga“ vietoje „groga“ (gėralas išz rumo). Toly klaidų skaitlius mažta ir korekta daug geresnė.

Czia norėciau pasakyti szitą apie pritaikymą prie lietuviszko szios knygos išguldyimo pamatų, paduotų P. Kriauszaičio vadovėlyje „Lietuviszkos kalbos gramatika“. Norėciau dėl dviejų priezaszečių: viena, p. Selimas, „Izdų salos“ vertėjas, priguli prie stambiųjų lietuviszku rasztininkų (p. Selimas žinomas literaturoje ir po kitokiais vardais); antra, p. Selimas vienas iš pirmųjų tarp mūsų literatų pritare išzreiksziems vadovėlyje pamatams (išzskiriant raszzybos mažmožius). Tuotarpu, szitam vertime atitinkame dalykus, kurie nesutinka su vadovėlio nurodymais. Jei yra tam pamatas arba priezastis, tai gerai butų žinoti apie tai ir kitiems. Abelnai naudinga butų garsinti po mūsų laikraszcius, kad ir trumpuezius, patėmyjimus apie raszzybos ir kalbos mažmožius. Žinoma, sznekos negali buti apie tokius rasztininkus, kurie neslaiko nėjokios sistemos, arba jeigu laikosi kokios, tai nekritiszka, netvirtai, tik apgrabais.

Ir teip, „Izdų salos“ vertėjas nesitaiko prie Kriauszaičio vadovėlio szituose dalykuose.

1. „dairėsi ant kalnų“; ar, pagal pasergėjimą prie § 142 ir § 152, ne geriaus butų sakyti ir rasztyti: „dairėsi (žiurnėjo) į kalnus“?

2. atitinkame: „pjaustyti, pjovė“; pagal § 6, išzpuktų rasztyti: „piaustyti, piové, biaurus“.

3. randame pas p. Selimą:

„bėgk, baigkime“; tas nesutinka su § 18, pagal kurį *g* ir *k* žodžių viduryje priesz *k* išzkrinta; tada reiktų rasztyti: „bėk“, o ne „bėgk“, „lėk“ o ne „lėkk“.

4. atitinkame: „drožšiu (drožsiu?), grįžšime (grįžsime?)“ pagal § 21, prie balsės *s*, *š*, *ž*, susitikusios žodžių viduryje su *s*, pavirsta: *s* su *s* į *s*; *š* su *s* į *š*; *ž* su *s* į *ž*; tokiu budu reiktų rasztyti: „drošiu“, o ne „drožšiu“; „mušiu“, o ne „muššiu“; „krisiu“, o ne „krisšiu“.

5. skaitome: „perkrito, perpuolė“ (vietoje „parkrito, parpuolė“); pagal §§ 162 ir 165 (lit. g), reiktų daryti tarp „par“ ir „per“ atskyri; raszmoje kalboje *par* vartojamas tik kaipo prieszdėlis; *per* vartojamas ir kaipo prieszdėlis ir kaipo prielinksnis; kaipo prieszdėlis, *per* priduoja žodžiui visai kitokią prasmę, negu *par*, paveisdan: „pervežti“ ir „parvežti“, „permesti“ (per tvorą) ir „parmesti“ (ant žemės). Ar ne geriaus tos atskirties ir laikytis?

6. dėlko rasztyta: „daiktas“ (o ne „daigtas“), bet „džiaugtis“? Laikantės žinomo įstatymo, reiktų rasztyti arba abejur *g*, arba abejur *k* (prierasze prie pataisymo klaidų, Kriauszaitis liepia rasztyti *g*).

7. knygoje beveik visur atspaušta: „kada, tada“; pas Kriauszaitį nėra nė paminėjimo, kad teip galima butų rasztyti (§ 134): visur vadovėlyje raszoma „kada, tada“.

Szitie mažmožiai raszant atitinkami labai tankiai; idant skaitytojai priprastų prie tobulesnės raszzybos, visiems mūsų rasztininkams priderėtų tvirtai laikytis bent pripažintų gramatikos įstatymų.

Žinoma, p. Selimas gali turėti savo pažvilgius į paminėtus mažmožius; tad geistina butų raszancziai brolijai partirti tuos pažvilgius. Antraip, nesusilauksime vienodumo savo raszzyboje.

— *Judošius. Parašė L. P. Perspausta iš „Ukininko“. Tilžė, 1902 m., pusl. 11.*

Su jausmu parasztyta apysakėlė apie lietuvi, parsidavusį maskoliams lenkmetyje; jis gyrėsi, išzdavęs 50 žmonių, išz kurių 30 suszaudė. Maskoliai buvo žadėję duoti po 10 rublių už kiekvieną suszaudytą, bet vėliaus atsilygino su judoszium kilpa ir nagaika... Kankintas ir plaktas, judoszius „nusi-raito“ gyvulio vietoje, apleistas tikrų vaikų; net numirėlio kunas dingsta išz nakties, per ką žmonės kalbėjo, kad velniai nusineszė savo draugą „su grobais ir su žalvariniu medaliu“, kurį jis buvo gavęs už savo judoszystę.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo brolių: Jonc ir Petro Brazauckų; paeina išz kaimo Miklaszuvkos, par. Puncko, pav. ir gub. Suvalkų. Abudu išzkeliavo Amerikon priesz 6 metus, gyveno Sheandoah, Pa. Dabar nežinau kur; todėl meldziu ar jie patys, ar geri tautiečiai praneszkit man ant žemiaus padėto anraszso, nes turiu pas juos svarbų reikalą. Mr. A. Brazauckas, No 5 Queens Buildings Gosset str. Bethnal green E. London, England.

Pajiekau savo sunaus, Antano Szidlausko; paeina išz Kauno gub., Raseinių pav., Jurbarko valsčiaus, Girzečių sodos; pirm asztuonių metų buvo Chicago, o paskui išzvažiavo į Scranton, Pa. Ar jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinią po sziuo adresu: Mr. August Szidlovski, Kewanee, Ill. Bx 1150. Kas, perskaitęs szitą pasakys mano sunui arba atleis ano adresą, tam asz atlygisiu penkiais doleriais; jisai nemoka skaityti, tai pats rasti szito pajieszkojimo negali.

A. Szidlauskas.

Psykologija.

(Žiur. 32 num.)

Pasidėkavojant pajautimams, mes viską suprantame, galime įgyti arba atjauti protiškai. Tą protišką atjautimą galime po tulo laiko atbudinti ir su jo pagalba padaryti yvairias protiškas kombinacijas, pasidėkavojant įstatams ir tiesoms sujungimo idejų.

Mumyse atsigema mintys trejopai, kaip: atsiminimas, svajonė ir fantazija. O spēką, kuri teip ypatingai apsireiskia, vadiname mislis, protas arba racionalizskas fakultetas.

Nors visoki izmanymą įgyjame per pajautimus, vienog, pajautimai veikia tik trumpą valandėlę ir todėl kita spēka yra reikalinga, idant būtų galima mūsų omenyje pasilikti ant ilgesnio laiko tiems pajautimams ir patyrimams, dar ypatingai, kad galėtume naudotis jais, kada mes geidžiame. Tą spēką pavadysime „užturėjimo spēka“.

Atminties pajiega apsireiskia kaip: 1) užturincioji spēka; 2) atsikartojimas, ir 3) pažintis. Sujungiamo atsikartojimą ir pažintį, vienu žodžiu pavadinę „atsikaitėjimas“ arba atsiminimas, atsikvotėjimas. Idant protiški paveikslai atsigimtų, neatbutinai reikalinga aiszkiai, teisingai suprasti jausmus arba pajautimus: nes atsimentant praeitį, omenyje atsigaišina tikras paveikslas nusidavimo, kurį geidžiame atsiminti. Idant pilninteliai ir teisingai atsiminti, turime: 1) atkartoti paveikslą nusidavimo omenyje; 2) pripažinti tuos paveikslus, kaip teisingus — tikrus nusidavimus; 3) paskirstyti tuos pažįstamus paveikslus į praeities patyrimo skyrius omenyje, kaip ypatingą savo istoriją. Kadangi atmintis yra vieneriopa atsikartojimo pajiega, tai galima vienodai ir atsikartojimą idejų bei atsikaitėjimą jų iszrisztais pacziais sudraugavimo idejų įstatymais.

Atminties medega esti pagaminta pagal sudraugavimo

PAGIEŽA.

Lenkiškai parašė *Brolis.*

Lietuviškai vertė *V.K. (Vincas Kudirka).*

(Tasa.)

Pavasario saulė, kildama ant dangaus skliauto, kaitino vis labiau; sušilę arkliai vos vilkosi; tai-gi keleiviai pradžiugo, pamatę išto Kančėnų miestelį: kaitrą perleis pasiganydami, o pavakare trauks toliaus.

III.

Sustojo, iškinkė arklius, prisirišo prie vežimų ir, išsitraukę kelionės maistą, nuėjo į karčiamą pasidrutinti. Vos susėdo, Keršis, papsėdamas prie lango pypkę, atkreipė galvą ir tarė:

— Anuprai, tavo arklys pasileido ir bėga už kelio į želmenis.

Senukas atsistojo, bet kol pasikėlė iš užstalės, kol perbėgo kelią, arklys jau pripuolė prie rugių. Nelaimė davė tuotarpu Dabravyčiui joti: sustojo, luktelėjo, kol arklys nenukando želmens, paskui su gyvulišku kantantumu stvėrė jį už apinasrio ir nuvedė į dvarą.

Karčiamoje visi subrusdėjo. Keršio bernukas, ką pagriebė kepurę, norėdamas bėgti į pagelbą seniui sugauti arklį, stovėjo išsižiojęs iš nusigandimo. Rodėsi, kad arklį tiesiog pastvėrė vagis, bet paaiškinus arendoriui, kad tai jų akamonas — aprimo truputį. Nelaukdamas nieko, Keršis su Anupru nuėjo į dvarą.

— Kaip jau žmogų pradės persekioti nelaimė, — teigė Daugelis, atsikreipęs į susiedus: — tai jau pradės; tai kad ir su Anupru: vasarą ledai išmušė javus, žiemą sudegė klėtis, o čia vėl bėda: arendorius sako, kad jų akamonas ne kas per žmogus, gal dar ir pusrublį išlupti.

— Tai, jau tuoj pusrublį! — atsišaukė Vislavas, o Badmarių Keičius pridurė:

— Pusrublis — tai skatikas!... Anupras per visą kelią kas-žin ar išleis pusrublį, o gal ir ne...

Tuotarpu Keršis su Anupru, artindamiesi prie dvaro, šnekučiavo:

— Ėjau su tamista, — tarė pirmasis: — nes jeigu piktas žmogus, tai dar gali išplusti; man vis tiek, patylėsiu ir gana... o kad butėjęs Vislavas, kaip ketino, neužtylėtų, ir būtų pikčiaus....

— Pludimą žmogus gali nukęsti, — pasakė tyliai Anupras: — kad tik nenuplęštų... Ir teip jau visai pmaščiau — ir samda neužmokėta, ir druskos nė žiupsnio, ir dušpinigių (pagalvės) truputis dar pasiliko....

— Su arenda mažas daigtas. Sako, neva ponas pasakęs vaitui, kad palauktų iki rudenii... Štai ir pupzydis po šonu.

— Pas mus po tų ledų per visą žiemą pupzydis; tiesa, nēr ką ant Dievo rugoti, gavau šiek-tiek rugių iš dvaro ir tamista paskolinai pusę statinės: kaip nors žmogus išgrusdės, bet, rudenyje, kaip atiduosi — vėl nieko....

— Ko čia skubinti! — sumurmėjo Keršis: — ir ponas palauks, ir aš palauksiu, o paskui, pamaži atsigriebsi.

Teip šnekučiuodami, įėjo į dvaro kiemą, nuziēmė kepures ir laukė. Praslinko pusė valandos. Dabravyčius sėdėjo už stalo ir nematė jų. Vos juos užtėmyjo, veidas išreiškė laukinį, gyvulišką džiaugsmą: pašoko, išbėgo ir pagal savo budą, tigro akis įstebeilyjo į žmonių akis. Keršis sudrebėjo, kaip avis prieš vilką, ir klaidžias akis nuleido žemyn. Minkelis nubalo, bet nenustojo ramybės, prisiartino ir pradėjo pasakoti, kaip viskas atsitiko.

— Meluojate, *chamai!* — riktelėjo Dabravyčius: — o iš kur jus?

— Iš Damėnų parapijos.

— O kam priklausote?

— Ponui Jelenskiui, — tarė linguodami.

— Hm... — sugriežė ir vienoje akimirkoje tapo baisum.

Minkelis, žiurėdamas į baisų veidą, pradėjo mislyje kalbėti: „Po Tavo apgynimu“....

Priezastis Dabravyčiaus piktumo buvo labai aiški: turėjo prieš akis du smagius vyrus, nepažeistus, neapdriskusius, nedrebančius... matė šviežieną, turėjo ją savo naguose... galėjo išmušti kančiumi, kiek tik nori, nuplėsti, kiek gali; štai — vienas žodis: „Jelenskiui“ — ir viltis žuvo. Daug apie jį girdėjo! Buvo tai kietas *chlopomanas*, išmislyjo chlopams mokslinyčias, išrinkto žmogaus sudą ir plynia žinoką... Nuskriausk tokio pasiutėlio žmones, tai kol gyvas minėsi.

Tigras stoja prieš silpnus veršius, galanda iltis, suka vuodega... bet štai iš užkrumio kyšt didelė tauro galva ir padukęs žvėris turi trauktis.

— Šalin! — suriko Dabravyčius: — šalin, laitrai! Po svetimus javus ganyti!...

Šoko nuo prieangės, sėdo ant arklio ir išlėkė į lauką. Koks tų nususeš bernukas pasakė nusiminusiems žmonėms, kad ponas užveisdas sugrįš negu tik vakare.

Dabar tik suprato, kad čia dalykas nelen-gvas; nuleido galvas ir vienplaukiai stovėjo, lyg užkeikti. Štai atsidarė durys ir po prieziura susikuprinusios senukės išbėgo ant prieangės du vaikiščiai. Sustojo ir didelėmis akimis tēmyjosi į pakeleivingus; tie teip-gi pakėlė akis; kelios minutes perėjo bežiurint, paskui

Jackus tarė:

— Tėtė išjojo, ar turite reikalą?

Anupras išguldė visą dalyką pavartaunai, lyg kalbėdamas su seniausiu.

— Tavo arklys tvartel!... Ignotai, eik šen!...

Bernukas atbėgo.

— Tuojau atiduok arklį šitam žmogui! — užcypė plonu savo balseliu, o didelės akys sužėrėjo, kaip dangus ant pазаро.

— Negali! — sušuko vyresnysis, blisgėdamas juodais briliantais: — tėtė pyks.

— Tvirtas, ponaičiai, užrakintas ir raktą turi ponas, — paaiškino Ignotas.

— Skubinkis greitai pas tėtę! — varė Jackus, bet vyresnysis pagriebė jį už rankos ir traukdamas į kambarį, šaukė:

— Tėtė neduoda tav su *chlopais* šnekėti, nes tu mažas ir nieko dar nesupranti; tiktai aš galiu.

Jackus purtėsi, šaukė Ignotą, kol nešiotė nepaėmė jo ant rankų ir neįnešė į kambarį.

— Dievo galybė! — sušnabzdėjo susiedui Anupras: — iš kur jis gavo tokį išmintingą vaiką?...

Tuojau atbėgo Ignotas, liepė atsitraukti ir nesirodyti iki vakarui, nes kaip dažinos ponas, kad su vaikais šnekėjo, dar bus piktesnis.

Atsiduso ir nuliudę nuėjo.

Kada keleiviai dasizinojo apie viską, čia ir tų girdėti buvo piktžodžiai: galėtum jau kinkytį ir važiuoti, o čia lauk! kad jis prasmegtų!...

Minkelis malšino susiedus.

— O ką? — niršo tulas: — gal jam sveikatos nuo Dievo prašyti? keturiasdešimtys vežimų turi stovėti ant kelio, o tamista dar šneki... —

— Kristus sako....

— Ką čia Kristus sako! — riktelėjo Vislavas: — Kristus sėmenų į Rygą nevažiojo, samdės nemokėjo... —

— Mulki! — suskambėjo Daugelio balsas: — už pažeidimą Dievo majestoto kaip aš tav žiebsiu, tai kaulų nesurinksi!

— O rungas kam? — sumurmėjo nubartasis, bet tiktai delto, kad netylėti, ir prasitraukė.

Laikas, lyg tyčia, slinko pamaži.

Vislavas dar iš pradžių juokėsi, nuduodamas neva ramybę, bet ir tas ant galo užsidomėjo: jau kas-zin kur butum, o čia stovėk ir lauk, dar nežinia kol... —

Kaip tik saulė pradėjo leistis žemyn, Daugelis truktelėjo Anuprą už rankovės:

— Eiva, brolau!

Keršis prieštaravo.

— Buvau syki, eisiu ir antrą; tamista nekantrus, drėbsi kokį neatsargų žodį — ir dar labiaus pagadysi.

Daugelis sumurmėjo atžagaruodams, bet pasiliko.

Ir vėl susiedai stovėjo prieš prieangę, nušiemę kepures. Jau gerai sutemus, sugrįžo Dabravychius. Išėjęs, parodė dideles, baltas iltis ir suriko:

— Ko jus naktimis valkiojatės! Ar vogti, latrai, norite?... Ateikite ryt anksti ir atsineškite tris rublius, suprantate?!

Minkeliui net akys aptemo.

— Daug-galis pone, namieje badas ir vargas; už keturiasdešimt mylių vos septynis gaušiu... — atmink, daug-galis pone, Dievą.

— Lauk, vagie!... Ignotai, paleisk šunis... o žiurėk, kad tie latrai neišvestų arklio... Tris rublius! — tarė ir užtrenkė duris.

— Bėkite! — septelejo vaikas, prabėgdamas pro juos: — syki vieną elgėtą šunes į smertį užpiovė.

Keleiviai skubiai prasišalino.

Dabravychius sėdo prie vakarienės ir liepė pašaukti vaikus.

Bučiaivo juos, juokėsi, pasakojo, kur buvo, ką veikė; tigro nagai prapuolė visai.

— Tėtė! — tarė pavartaunai Jackus: — ar atidavei keleiviui arklį?

Dabravychius mažumą susiraukė:

— O iš kur tu, Jackuti, žinai apie arklį?

— Išėjome ant prieangės, o žmonės stovi... ar atidavei arklį?

— Šiądien vėlu, atiduosiu rytoj anksti. Naktįje nevažiuos, o arkliui tvarte dar geriaus.

Vaikišcias aptilo.

Vidurnaktįje, kada Dabravychius ilsėjosi miegu nekaltųjų ir nusidirbusiųjų, kas-zin kas truktelėjo jį už rankos. Pašoko, pratrėnė akis: pas lovą stovėjo Jackus.

— Kas tai, Jackuti?...

— Tėtė! — septelejo vaikiukas: — mama prašė, kad tuojau atiduotum arklį.

— Kokia mama? ką tu šneki?

— Mama... mūsų mama! Atėjo baltai apsiredžius ir liepė, kad tuojau atiduotum arklį, nes Ponas Dievas barasi.

Dabravychiui net šiurpuliai perėjo per kūną. Ištikro jam pasirodė, kad kas tamsiame kambaryje mirga. Pastvėrė Jackų ir sušuko: „Ignotai!“... —

Įbėgo su praplėstomis iš miego akimis bernukas.

(Toliaus bus).

idejų įstatymus. Pati atminimo veikmė yra pervis pažinimas pračities nusidavimų. Sudraugavimas atbudina, — atmintis pripažįsta.

Sudraugavimas idejų iszrisz kuo placziausiai ir atsikaitėjimą ir užturėjimo spēką. Pavaisdan, girdi pažįstamą pravarde, staiga atmeni vieną po kito tos ypotos akis, nosį, gymį ir galiop ją visą omenyje.

„Geidziant atsiminti ką, kartais neateina į omenį geidaujamas daigtas; tada imame perleidinėti per mislį visas idejas, kurios lyti viena kitą, pasitikėdami, kad tula isz jų susijungs su mūsų ideja. Jeigu susijungia kuri ideja su geidaujama, tai staiga atsimenam tą, kurią norėjome, antraip veltu jieszkinėti“.

Užmesgame masgelį skepetelėje; užriszame siulą ant pirszto arba užmauname žiedą ant kito pirszto, norėdami kokį ne buk daigtą atsiminti. Matomai, sujungiamo masgelio idejas su tomis, kurias geidziam atsiminti, ir staiga pamaczius tą masgutį, susijungia isz naujo omenyje idejos ir atsimename tą, ką geidėme atsiminti.

Kaip nėra abelno judėjimo, nėra spalvos, taip nėra abelnos atsiminimo pajiegos. Kaip kiekviena spalva yra savistovi ir aiszki, kaip kiekvienas judėjimas siubuoja į ypatingą szalį su yvairiu spartumu, — taip ir atmintis neturi rubežių. Kiek tik mes patiriame pajautimų, tiek mes turime atsiminimų arba bent galėtume turėti. Kiekvienas kuno organas — kiekviena nerviszkos valaknelės stotis turi savo atmintį. Savo akis, savo ausis, uodą, raumenis etc. — tai vis atmintis turi savo. Taigi nėra jokio ypatingo atminties centro mūsų smegenyse. Vienog, kiekvienas centras priima tokias atmintis, kokiems pajautimams tasai centras tarnauja; tokiu budu akių atmintis esti patyrimu matymo centre. Ausims patirti atminimai esti girdėjimo centre etc.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

Nuo Redakcijos.

Aukų p. Gavienui buvo prisiuntęs p. J. S. Pruselaitis ne \$1,00, kaip buvo garsinta 31 num., bet \$2,00: vieną nuo savęs, o antrą nuo p. J. Varnaicžio.

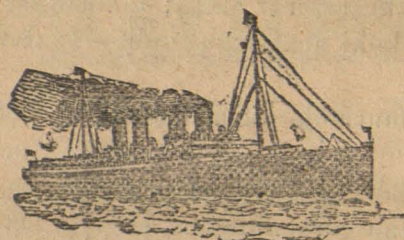
Reikalingas mokintojas mokinti lietuvius vakarinėje miesto mokslainėje lietuvis, kuris galėtų būti atsakantis ir kad galėtų išduoti egzaminą mokslainių komisijai — tegul atsiszaukia.

Lithanian Citizen Association,
Box 43 So Boston, Mass.

Apgarsinimas.

Kas pasiskubys prisiusti savo adresą, gaus dykai gražių popierių gromatoms raszyti 6 gatunkų ir katalogą. Tik reikia ant prisiuntimo kasztų atsiusti 10 centų ant szito adreso:

George J. Baronas,
1002 S. 2-nd str.
Philadelphia, Pa.

Telephonas 26-5 So Boston

F. J. & K. Moekevicz,

145 Dorchester Ave.

SO. BOSTON, MASS.

Parduoda laivakortes ant visokių linijų ir siunczių pinigų į visos dalis sv.eto Doviernastis (pavedimus rasztu) atlikimni reikalų su Maskolijos valdzia. Iszmainu visokius pinigus ant amerikonsizkų ir t. t. Darau apsergėjimus nuo ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Jeigu kurį atkeliavusį užlaikytų kastlegarnėje, tegul szaukiasi prie manęs, o asz jį iszliuosuosiu.

Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o busite užganėdinti.

Kas prisius 50 centų,

aplaikys tuzina popieru gromatoms raszyti su paveiksleleis, ir padarysime rankspaudį (pezetis) su tavo vardu pravarde ir adresu, priegtam ir atramento paduszkuotė dėl rankspaudzių.

W. J. PETKON, Box 399
Brookton, Mass.

Hon. Samuel W. Pennypacker candidatas ant Gubernatoriaus.

Samuel W. Pennypacker yra istorikas ir tyrinėtojas* se noviszkų daiktų ir vienas iszgeriause stovinczių.

Jis buvo paskirtas in vietą sudzios Mitchell metuose 1889 tuose pacziuose metuose tapo aprinktas ant 10 metų į vietinį courtą Philadelphia, Pa. ir antru kartu iszrinktas 1899.

Sudze Pennypacker atkelevo isz revoliucionieriszkų stėtu.

Jis gimes mieste Phonixville 1843 ir užaugus tarnavo emigrantų pulke 1862 metuose.

Jis buvo graduated nuo tiesu departamento universiteto Pensilvanijos ir pripažytas pirmsėdziu tiesu akademijos 1886 ir per jo pasidarbavimą daugelis naudingų tiesų tapo priimta

Jis pripažytas daktaru tiesų mokslainiu Franklin ir Manball institutus.

Jis buvo ilgas laikus sąnariu istoriszkos draugystės Pennsylvanijos ir jo istoriszki darbai iszsiplatine kaip „Penna Dutel“ ir yra su pasigėrėjimu ir džiaugsmu visur pasiplatine kaip istorije keyston state.

Ant gubernatoriaus Samuel W. Pennypacker, isz Philadelphia, Pa. Ant lieutenanto gubernatoriaus William M. Brawn isz Lawrence County, Pa. Sekretoriaus vidurinių reikalų Isaac B. Brawn isz Eria Connty, Pa.

Tai yra žmonės, kurie tikisi buti iszrinkti isz republikonų pusės.

Iki ateinančių balsavimų pasirupinkite pažyti kad Novemberio mėnesį žinotumėte ko laikytis.

Daugiau kaip 150 laiszkų nuo iszgydytų žmonių gauta laike paskutinių dviejų mėnesių.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliucijos kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlapinimo, ir jeigu isz tos nesiugydys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenczia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netrovėjimą, nerviszkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszkų kuno dalių. Jeigu tokiuos atsitikimuose reikalauji pagelbos, nesiusk piningu, bet raszyk pas mane įdedamas marke, o asz atsiusiū tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisuok:

John Wasel.

Box 657, Iron Mountain, V. Mich.

CZIA VIENYBEJE TALPI-NAME HON. WILLIAM CONNELL LACKAWANNOS PAVIETO ANTRU KART ISZRENKAMO ANT CONGRESMAN—SEKANTIS YRA AP-RASZYMAS JO GYVENIMO.

Nėra kandidato kuris praszytu balso ukėsų Lakawannos Counto ateinančiuose rinkimuose, kuris butu užsitarnavęs daugiau už Hon. William Connell. Mr. Connell reprezentavo Lakawannos distrikta kongrese per 6 pereitus metus ir jis yra padaręs daugiau dėl žmonių szio kanto, kaip kiti visi kongresmanai yra padarę. Jo kandidatura tikimasi taps priimta dėl to, kad jis pats buvo darbininkas per ilgus metus. Jis pradėjo nuo dreiveriavimo ir per jo storonę ir apsukrumą kilo vis augstyn; dabar yra vienas isz vadovų stėto ir ukėsas, kurs duoda tukstancziam vyrų ir vaikų darbą. Nuo anglių iki tautiszkų tiesų darytojo perstato jo kiltumas. Taip dalykam stovint jo augstas užsiemimas kupezystės ir politikos sviete. Mr. Connell neužmirszta perleistas sunkes dienas aplink mainas. Jis yra tas pats žmogus dėl žmonių kaip buvo tada, ir jam vistiek kaip biednas žmogus butų kurs at-iszaukia prie jo pa-

gelbos, jis visados iszklauso. Per daugelį metų jis buvo vadovu ziemrytinės Pensilvanijos ir padarė daug gero.

Hon. William Connell atkeliavo in anglių apielinke isz Kanados dar vaiku budams ir gavo užsiemimą kaip dreiveris mainose Hazletone. Jo tėvai buvo biedni ir jiems buvo reikalinga vaiko pagelba. Jis mokinosi vakarais ir rinko pinigų ir į trumpą laiką gavo vietą kaip superintendentas. Veliaus jis nukeliavo į Scrantoną ir dirbo apie mainas tame mieste per keletą metų. Jis tada atidarė mainas savo locnas ir į trumpą laiką davė darbą dėl kelių szimtų vyrų ir vaikų.

Laimė pasiekė kad isz dreiveirio sziantdien yra augszciause stovintis ukėsas Scrantone. Jis turi susiriszimą su daugeliu fabriky Scrantone ir moka paskirtą algą, už ka neturėjo jokių ergelių su savo darbinukais. Jis yra vienas iszprielankiausių szitame stete ir niekad nebuvo kurcziu ant szauksmo naszliu ir siratų.

Congressman Connells buvo nuoszalei nuo republikonų partijos. Iki meto 1896 jis nereikalavo jokio affice. Tuose metuose vadovai tos partijos ir szimtai žmonių, kurie dirbo dėl jo fabrikuose, praszė jo, kad eitu ant kongreso ir jis apsieme. Jis tapo iszrinktas sudaugu mų balsų. Hon. William Connell yra tokis žmogus kurį nori prekikas darbininkai kad jis butu kongrese.

Jis dirbo mainose 20 metų ir žino sunkius darbus mainų, ir tiesas kurios iszėjo ant jo gero. Balsuotojei Lackawannos pavieto pažista tą žmogų, kur pradėjo gyvenimą kaip biednas vaikas dreiveriavimo mūlą mainose o dabar yra unaravas žmogus. Jis yra geras citizen, ir draugas žmonių, kurie pelnosi biednai sav kasną duonos. Balsuoki už William Connell ir turesi žmogų kurs užtars atsargei reikalus.

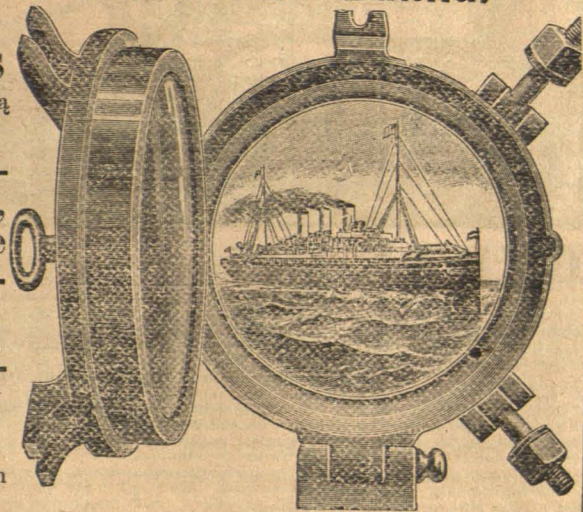
Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA
LAIVAKORTES

isz Ameriko į Europa
ant geriausių Laivų,
**Hamburg, Rot-
terdam, Bremen,
Antverpo, Havre
Liverpool, Nea-
pol ir t. t.**

Parduoda Tikie-
tus visais
gelžkeliais

į visus miestus visam
sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visas svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigus pagal
dienes kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKĖT LENKISZKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėldieniais nuo 9 iki 12 ryte.

100 1/2 E. Main str. **Hurwitz's,** 50 Public Square,
PLYMOUTH, PA. Wilkes-Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos klasios aptiekoje.
Vaistus, chemizkus daiktus, kvėpentį muilą, szukas (sponges) ir kitokius
prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome viso-
kių daktarų receptus atsakancziausei.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos
Philadelphios.

Pardūdama LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigus greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban-
kon ir iszmainom. Visamė dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

Burtininku Knygelė

Jeigu tiki į burtus neeik pas burti-
nyką ir nemokėk be reikalo pinigus
už pamelavimą, bet nusipirk knygelę
ir tada pats galėsi iszrasti savo arba
kito laimę arba nelaimę, kada tiktai
norėsi, nes perkaitės tą knygelę vis-
ką suprasi kaip reik padaryti. Asz
parduodu knygeles dėl metimo kortų
už 25c. lietuviszkoje kalboje. Pini-
gus galite siusti paczto markemis ant
adreso:

K. Intas,
P. O. Box 551
Pittsburg, Pa.

Pirmutine lietuviszka karczema Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Užlaikome geriansią alų, degtinę ir cigarus, ir
teipgi autelkiam draugiszką rodą visokiuose rei-
kaluose.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKU „TĖVYNĖS
MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
P. O. Box 758 Canonsburg, Pa.

Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — Dr. J. T. Želvienė
1 Church st. Plymouth, Pa.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei ver-
tę tavo piningų ir palengvinimą ant:
Romatizmo,

Skausma Galvos,

Skausma strėnu,

Skausma sprando,

Ir Traukulio

Tai nueikie in sztorą, pas savo tautietį ir pareika
lauk ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptie-
koje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Paleng-
vins tau kožnamę kartę.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerk EGIUTERRO No 1. prigelbės kožnamę
kartę. Duodu paranką iszgydymo drugio, prie-
puolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tosios ką Aptiekorius Groblevskis
sudaro. Yra tai sudirbta isz visokių augalų ir
szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27, (kaip
tai sako syk po 27) ant svieto geresnės Trajankos
nesiranda.

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl ko-
no žinomas, yra vienas garsingiausių Aptieko-
rium tarp mūsų tantos czionai Amerikoje. Tei-
po-gi yra dėl kožno žinoma, jog vienas geras ap-
tiekorius žino ir ženklina daugiau kaip 10 daktarų,
nežine pagalboj ensirgusios žmonijos. Dėlto-
gi jeigu kada jus Dievas teiktusi išlpetėt kokia
liga, tai tuojaus nusidukite ant rodos pas Jį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

Darbas

suvienytai dėl slobnumo
kuno ir viso Gyvumo speku.

Dėlto yra reikalingas sustiprini-
mui muskulų ir pailginimo stip-
rumo darbe.

Severa's Stomach Bitters

Atlieka szita per sutrovėjimą mais-
to, sujautrinimą skilvio sulaiky-
mą sukietėjimo vidurių, pastipri-
nimą nervų, czystijimą ir padau-
ginamą kraujo. Nėra geresnės
gyduolės nuo vidurių.

Preke 50c. ir 1.00 dol.

W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos
pas A. Groblevskį, 111 Main str.
Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas
ir pavirzines ligas, kaip antai ligas szirdies,
plauzių, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus,
silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas
silpnabes, szleiyuma, sutūima, veži, blykszle
pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, po-
dagra, romatizma dusinima, paralyzių ir tt.
Praszalimu gumba, gydau gimdyimo ligas, vi-
sokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau
su pagalba geriausių elektriszku prietaisu.

Lytiszku dalin ligas

iszgydau per **keicta dienų**. Kraujo už-
mnočijimus, odos ligas, semens begima, žaiz-
das gorklej ir burnoj, nosy, akyse ir ausyse,
netekima vyriškumo, lyeziu nusilprejima ir tt.
gydau kuopasekmingiausiai ir **gvaran-
tuoju Pilna iszgydyma. Chro-
nizskos ligos yra mano specia-
lizskumu.** Gyvsidabrio nevertuju. Nuod-
ugnus iszgyzaminavimas ligonio ir jo iszgy-
dymas—tai yra mano priderysye.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington avo.,
NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms
nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszakai atsilankyti, gali para-
szyti laiszka; butina reikalaujame pacijento
insitikejimo.

Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika
Lebanon Bellevue Post Graduate University
Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Kožnas lietuvis raszo laiszkus,

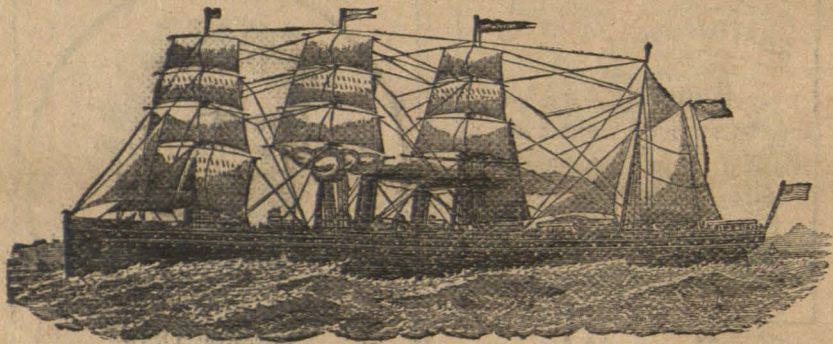
Tai yra zenklyvas pažvelgintas,
kuris atspaudžia laiszke atgalvį su
savo vardu, pravarde ir tautiszku
zenklu ŽIRGVAIKIU. Tokį gumini-
nį rankspaudį mes padarom dėl at-
spaudimo vardo, pravardės ir žirg-
vaikio už 65c., o su atramento pa-
duszkute 90c. Teipgi turim grazių
popierių su paveiksmais, dailioms
kvietkoms ir apskaitymais — tuzinas
visokių gatunkų už 25c. Padarom
pavincziavonės kortas su kvietkelėms
ir su pravarde tuz. už 25c.

Lithuanian Bro's Co.

P. O. Bx 399 Brockton, Mass.

„Vienybės“ redakciją te-
lephonas (PEOPLE'S tele-
phone) 7145.

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiėmiau agentyste ant labaigerių linių. Taigi parduodu laivakortes ir siunczių pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuoczių pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetėlių, užlaikau vyna alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszčius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITEŠ ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviskoj šejmynoj dėl greito pareikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popieriniam baksukije geltono kolerio ir pirkdami nuo sztorninkų visados reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorninka mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus prisiusta per paczta į trumpa laika.

Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panaszios ligoms, kada Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmatszios liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1.00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda iz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets Gumbo-Kura No 1. tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra iz bandytas ir daug žmonių yra iszsigydę izzilgos sirgimo Reumatizmu. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizmą vartojant per atsakantį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Prisiusk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, aptiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

ADRESAI

Susivienijimo L. A. virsz.

- Prez. — M. Valentinavyczia,
1017 N. Main str., Soranton, Pa.
- Vice-prez. — J. Tareila,
677 N. Riverside, Waterbury, Conn.
- Sekretorius — T. Astramskas,
732 S. Front st. Philadelphia, Pa.
- Kasierius — T. Pauksztis,
123 N. Main str., Pittston, Pa.
- J. Kazakevyczia,
1150 Wyoming Ave. Pittston, Pa.
- Kasos globėjai { K. Unika,
943 S. 2nd. str. Philadelphia, Pa.
- Užveisdėtoju knygyno-V. Daukszys,
1224 S. Hancock st. Philadelphia, Pa.

AGENTAS

asekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ už ngutes

GEO. WILLIAM, agentas.
Main str. Plymouth, Pa.

Lietuviu užėiga, pas S. Arbaczaucką,

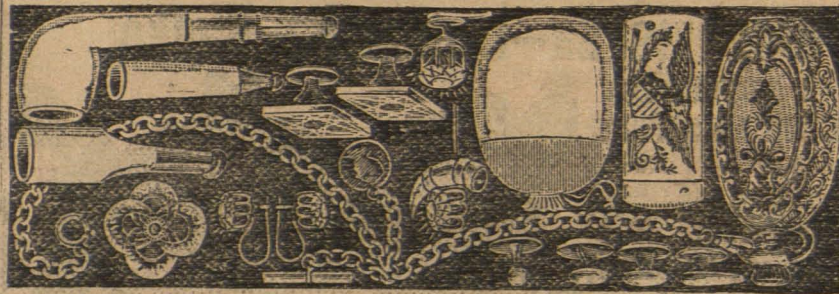
1351 S. 2 str., Philadelphia, Pa.

Geriausia lietuviams užėiga iz viso miesto. Prilaikan visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką ir Vyną. Podraugel laikau užkandzius ant stalo per visą diena. Teipgi parduodu laivakortes ant geriausių laivų ir už pigiausią prekę. Siunczių pinigus į visas svieto dalis Lietuviai, atkelivę iz kitų miestų, ras pas manę szirdingą primimą.

Lietuviu užėiga.

Geriause užėiga dėl lietuvių iz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siunczių pinigus į visas dalis svieto. Pardādu laivakortes ant visų linių. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Nepamirszkite atsilankyti reikale.
Petras Lipavyczia.
LUZERNE, LUZ. Co. PA.

DYKAI 14 puikių dovanų! Tokio pigumo dar niekada negirdėta! Ateikit paziūrēt, paziūrėjims nieko nekasztuoja!
Dabar mes palėdziamė turgan geriau į laikrodėli: TIKRA AMERIKISZKA, 14k. su dvigubais paaukuotais lėkztais, anskne uženkamas ir austatomas, vyriszkes ir moteriszkes, su TIKRA AMERIKISZKA MASZINERIA, pilnu akmenų, K. R. gvarantuotas, nikelinotais viduriais, iszduodame rasztą GVARANCIJA ANT 20 METŲ; pagal iszveizdą ir gerumą toki laikrodėli viados gali lyginti prie \$40 VERTES AUKSO LAIKRODELIO. Visiems puikių laikr. dėtių mėltojams mes ducsimė begybe 6) dienių putkina prezentas: 1 viena marių putų PYPKE su didle galvuke ir gintarinu cibuku, vertės \$1.50; 1 gryną marių putų CIGARNICZIA, vertės 75c; 1 nikelinė briezdukams DEZUTE 25c; 1 dadi auksnotą Dickens LENCIUGELI su Cameo kabute, \$1.50; 1 puikią auksinuota SAGUTE, \$1.00; 1 viena porą puikių AUSKARIŲ da'mantais sodintu, \$1.00; 1 puikią SPILKA isz sodintą brangakmetiais 40c; 1 porą paaukuotų kofionikų su parmaterio virszais 40c; 1 porą rankovėms guzikų, su permuterine apaczta, 25c; 2 kalneriams guzikų, permuterio apaczios, 50c; ir 1 puikią į krutinę sagutę su dailiu akmeniu 75c. Laikrodėli ir 14 dovanų einucziame C. O. D. uz \$4.98 apmokėdami teipgi ir expreso kasztus; siuntinį galite iszgezaminuoti ant expreso ir jei nepatiktu, sugrazinkite mums atgal musų kasztais. Kur nesiranda Expreso Offisas. \$4.98 turi but prisinti drage su orderiu. Jeigu kas prisine pinigus drage su orderiu, gaus dar extra dovaną puikų lenktinį PELL: daiktus mes pasinuocziame tad per paczta, užregistruvę savo kasztais.
Jeigu pirkal ant syk **VIENA LAIKRODELIS SU VISOMS DOVANOMS DYKAI.** Paraszyk, ar laikrodėlis gausi. Jeigu moteriszka, tad vyriszko Dickens lenciugelio mes pasiusime moteriszką 50 centų auksnotą Lorgnette lenciugėli. Raszyk ezendfon pakol iszpardavimas neiszszbatęs.
Atlas Jewelry Company, 1 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Uzlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus aluczio, puikiai kvėpianczių Cigarų, ir reikale suteikia draugiszką rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir iszgirst skambinant ant fortepiano puikias melodijas, tai tik užėik pas **K. Strzelecki.**

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Adams & Co. receive special notice, without charge, in the **Scientific American.**

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 25 F St., Washington, D. C.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdovano'a

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkes Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdarbima.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztiti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszcziaus pamintėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdėrbimais igijau geriauseg praktikę ir dėl to galiu wiską padėrbt pigiau ir geriau ne gu kiti fabrikal.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

